

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hatásos petit sor egyezer 20 fillér,
három sor közötti 16 fillér.

Nyitási petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 352

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-

Társaság.

József főherczeg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, augusztus 22.

Mai számunk főbb közleményei:

Munkapárti beszámoló — ünneplő ellenzék.
Károly király üzletei.
Samassa biboros halála.
Aki jogosulatlanul grófnő.
Meggyilkolt kínai tábornokok.
Arad város tisztviselői csa ádi pottlékot kapnak.
Magyar pilóták repülőnapja.
Aradi huszárfőhadnagy repülő bravurja.
Tarkaságok.

Független —
függetlenségek.

Arad, augusztus 2.

Az országsszerte folyó képviselői beszámolóik között különös érdeklődésre tarthat számot az a politikai ünnepély, mely Pécskán zajlott le Szent-István napján. A beszámolók szürke tömegéből kiemelkedett ez már a képviselő illusztris személyénél fogva, de érdekessé tette emellett az a föl-emelő jelenség is, hogy *Herczeg Ferencet együtt ünnepelte a munkapárttal a kerület függetlenségi pártja, élén a párt elnökével.*

Végre egy kerület, amely nem engedi az ugynevezett „központból” dróton rángatni magát; amelynek nem az a fontos, vajon a tornyai nagyur elnöke lesz-e még a Háznak, vajon Polónyi kezébe kaparintja-e még egyszer az igazságügyi tárcát; hogy Huszár Károly haragban van-e a Habsburg dinasztiaival; és hogy Károlyi Mihály gróf miniszteri székbe kerül-e, vagy szanatóriumba: végre egy kerület, amely nemcsak tud érezni és gondolkodni, hanem *van bátorsága is hozzá.*

Mert ez az utóbbi az, ami ma kerületeksszerte hiányzik Magyarországon. Mindenki érzi, tudja, hogy az évekig tartó obstrukció, a rakoncátlan, vén gyerekek eme közveszélyes játéka, tönkre sorvasztotta már ezt az országot. Törvényeket nem lehetett alkotni a parlamentben, mert Sümegi sipolt, Holló dobolt, Justh János pedig kerepelővel mulatott a nemzet kiválasztottjainak házában. El kellett jönni egy Tisza Istvánnak, aki szétrugta a gonosz játék lelketlen csinytevőit. Talpára kellett állani a többséget alkotó pártnak, mely nem a macskazenét, hanem a nemzet megerősödését célzó munkát tűzte ki maga elé és erejének teljes harcba bocsátásával végét kellett vetnie az ördögi komédiának.

Ahol egy józan észjárásu ember van ebben az országban, az mind tudja, hogy ennek így kellett elkövetkezni és nem másképp.

A nemzet, az ország becsülete a züllés lejtőjének az alján, a nemzet, az ország életfeltételei guzsba kötve és kiszolgáltatva a külső ellenségnek is elvakultabb parlamenti kisebbségnek, mely romboló utjában a tatárjárásnál is szomorubb szerepre vállalkozott. Erőszak az alkotásra hivatott, az alkotni, teremteni akaró és tudó többség mellének szegyezve, a házszabályok szellemének tisztelete helyett a leggonoszabb, a legfarizeusabb visszaélés azok betűjével. A hol egy józan eszű ember van ebben az országban, az fellelegzett és hálát adott az istennek, hogy a hazugok egy napon lepleztettek és vége szakadt a nemzeti becsületet beszenynyező garázdálkodásának.

A józan észjárásuak már régen kívánták e napot, de kívánságuk bátoratlan hangját elnyomta a macskazene, a dob, a sip, a pad verés lármája.

És mégis csodálatos, hogy az ellenzéki pártok egészséges gondolkozásu vidéki kerületei között olyan kevésben van meg a bátorság kimondani a maga igaz meggyőződését úgy, amint azt Pécska tette tegnap Herczeg Ferenc beszámolója alkalmából.

A sajtó egy részének beteges perverzizása, a kerületjáró ellenzéki képviselők kétségbeesett terrorizmusa, valósággal láncba verték ma az egyenes szókimondást Magyarországon. Aki megakasztja a nemzet fejlődését, aki kerékkötő lábatlankodásával bele akarja tolatni magát a miniszteri bársonyszékekbe: az *hazafi*. Aki építeni akar és az önérdékből pusztító rombolókat, a koalíció kipróbált sápvézereit kiüzi a nemzet fölszentelt hajlékából: az *hazaáruló*.

Nem lehet, hogy az ország négyszázkerülete között csak Pécska legyen az egyedüli, amely nyíltan szemébe meri mondani a maga budapesti „vezéreinek”, hogy szédelgő hazudozásainak nem ad hitelt többé, hanem megy a maga esze után. Pécska nyomán jön a többi, mind ahány csak lerázza magáról a gyávaság kócmadzagját és lesz bátorsága szemükbe vágni a kised hatalmukat ápolgató országbolonditoknak, hogy előbb a nemzet java következik és csak azután a Károlyi Mihályék hiúsága.

A koalíciót annak idején elsöpörte az ország egészségesre vált eszejárása. Most következik el a józanodás második korszaka. Vajon hányszor fogjuk még előlről kezdeni?

Uj garbizon.

Irta: Lengyel Géza.

A köruton kerdésörtetve vonult végig Koronek főhadnagy. Finom, vékony, jó tartásu ember, simára borotvált arc, kis szőke bajusz. Élesre vasalt, fekete pantalon és ragyogó, fényes lakkcipő. Sokan utána fordultak, sokan megnézték, mindenkinek tetszett. Fiatalság áradt róla és gondos tisztaság, mintha az édesanyja kefélt volna le minden darab ruháját. Fáradt emberek, akik a munkából mentek hazafelé, irigykedve gondolták:

— Ennek most kezdődik az élet. Színház, orfeum, pezsgő, cigány.

A főhadnagy ment, kifeszített mellel, amolyan korzói parádétartással. Kissé gyorsabban ugyan a kelletténél, de sétált, urasan, magát élvezően. Egy kis mellékutca sarkáig tartott ez így. Ott befordult a főhadnagy, holott ez az utca csendes, kihalt, szegényes. Egészen kisvárosi. Itt nincsenek sétálók, nincs semmi, ami fiatal katonatisztet vonzana. Koronek főhadnagy ur azonban ment, egyenesen előre, mignem a harmadik sarkon találkozott valakivel. Földig érő kerek gallérban — valami nagyon is egyszerű pongyolát takargathatott — egy nő várakozott reá. Kicsit finomabb, kicsit csendesebb, gyávább is volt talán a munkássasszonyoknál, akik itt az urukat várták, de nem tűnt fel közöttük. A főhadnagy megfogta a kezét, azután együtt mentek tovább, most már lassabban.

— Van vacsora?

— Igen, itt hozom, — mondotta az asszony, de a csomagját nem adta ki a gallérja alól. Nem illik, hogy a császár embere csomagot cipeljen az utcán, főképp olyan csomagot, amelyikről első pillanatra látni, mi van benne: egy kis zsíros sonka, sajt, sok kenyér és csemegének egy alma is.

Az uton az asszony elszámolt a költségekkel. A főhadnagy fellogta a kardját, hogy ne csörömpöljön a görbe kövezeten és nagyokat hallgatott. Otthon voltak néhány perc múlva. Nagy, új ház keskeny, hatalmas folyosókkal. Fent a harmadik emeleten ilyen hosszú, szűk uton mentek át. Elöl a katona, utána apró, fürgé lépésekkel az asszony. Ajtók, ablakok mindenütt nyitva. Az egész ház feltárta a szegénységét, feltárta minden baját. A kopott butorokat, a hideg vacsorát, a fekete tűzhelyen a kormos spirítusz-főzöt. A sarokban a katona kinyitott egy ajtót és előre engedte az asszonyt. Petróleumlámpa, olcsó, részletfizetéses butorok. Bejárat természetesen a konyháról, de túl még egy kis szoba, ahol engedelmesen húzódott meg két ág.

Koronek főhadnagy ur rögtön a vetkőzéshez látott. A finom vaiflenrok, a fényesre tisztogatott ruha csak a világ elé való. Itthon valami ócska civil gunya is jó. Az asszony szótlanul, mint egy hűséges cseléd, elszedte a ruhadarabokat, külön-külön leporolta, lekefélté mindet és vigyázva elrakta a szekrénybe.

— Még mindig nagyon szép, — mondotta a fényesgombu kabátra.

— Pedig már két éves. Ki tudja majd ilyen jól gondját viselni?

— Ki tudná? Hát én tudom.

— Áthelyeztek, — mondotta a férfi.

Azután nem szólt semmit. Az asszony is összeszorította a száját és hallgatott. Megvacsoráltak, csendesen. Az asszony magától hozta a cigarettákat és amikor Koronek főhadnagy ur már komoran fujta a füstfelhőket, megtörölte a könyes szemét és kérdezte:

— Hová?

Kőhalomra.

— Ma huszonhatodika van.

— Annyi. Elsején kell jelentkezni. Négy nap. Most fizettünk házbért, a lakás még legalább két hónapig megvan. A butorrészletet meg fogom küldeni neked minden elsején.

Az asszony most már hangosan sirt. Főhadnagy ur Koronek szintén nem a legjobban érezte magát. Nagyon megszokta már ezt az állapotot. A nagyvárosban nem keresi senki, mit csinál otthon. Olyan jól meg lehet húzódni, olyan egyedül lenni, mint az erdő közepében. Az asszony gyönyörűen rendben tartja a felszerelést és beosztja a gázsit. Cigaretta is, vacsora is minden napra jut.

Szeliden elkáromkodta magát a főhadnagy ur, eldobta a cigarettát és aludni ment.

Az asszony reggel is sirt és sírás közben sok rég nem használt holmit szedegetett ki a szekrényből. Selyembluizt, könnyű, kerek posztószoknyát, csattos övet, tollas kalapot. Kiporolta,

Munkapárti beszámolón — ünneplő ellenzék.

Herczeg Ferenc pécskai választói között.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Herczeg Ferenc, a kiváló író, a pécskai kerület országgyűlési képviselője, tegnap tartotta meg kerületében beszámolóját. Igaz szeretettel, nagy melegséggel fogadták képviselőjüket a választók, még pedig a szó teljes értelmében *pártkülönbség nélkül*. A képviselő beszámoló beszédében a mai politikai helyzet igaz képét rajzolta meg a választók nagy helyeslése közepette. Ábitatos csendben hallgatták végig a beszámolót, majd diszebed keretében ünnepelték a kerület polgárai szeretett képviselőjüket. A diszebeden épügy, mint a beszámolón a *függetlenségi párt számos tagja vett részt* jelöl annak, hogy a kerület minden egyes polgára pártkülönbség nélkül igaz jóakarójának és pártfogójának tekinti Herczeg Ferencet.

A pécskai függetlenségi párt küldöttsége.

Még a beszámoló megtartása előtt rendkívül érdekes esemény játszódott le. A *magyarpécskai függetlenségi párt nyolevan tagu küldöttsége tisztelt Katona Antal pártelnök vezetésével a képviselőnél*. Katona Antal hosszabb beszédben üdvözölte Herczeget s köszönetet mondott neki azért, hogy — habár Magyar-Pécska község a választás alkalmával öt szavazatával nem támogatta — mégis mindig atyai jóindulattal viseltetett a község és annak minden ügye iránt. Kérte továbbá a függetlenségi párt elnöke Herczeget arra, hogy támogassa a községet abban a törekvésében, hogy ott állami polgári fiúiskola állíttassék fel. Herczeg Ferenc meleg szavakban mondott köszönetet, megígérte a legmesszebbmenő támogatását s felszólította a küldöttséget, hogy vele együtt vonuljanak a templomba, a *Szent-István napi* ünnepi istentiszteletre. Ezután a függetlenségi és munkapárti választók a képviselő vezetésével a templomba mentek.

Beszámoló a képviselőház munkásságáról.

Mise után mintegy ötezer főnyi közönség előtt tartotta meg Herczeg beszámolóját a köz-

ségháza előtti téren. A választók nevében Kripp József kir. közjegyző szólalt fel s felkérte Herczeg Ferencet beszámoló-beszédének megtartására. Zugó éljenezés közepette lépett Herczeg Ferenc az emelvényre s a következőket mondotta:

(A megálkozott kovácsmühely.)

Mélyen tisztelt polgártársaim! Engedjék meg, hogy hálás köszönetet mondjak a szíves és kitüntető fogadásért, amelyben engem részesíteni kegyesek voltak. Az országgyűlési képviselőt erős és szoros lelki kötelek fűzi kerületének választópolgárságához. A képviselő, mint a szuverén törvényhozás tagja, senkinek sem felelős, csak a nemzetnek. Előttem önök a nemzet és én azzal a tisztelettel és kegyelettel ragaszkodással járulok az önök színe elé, melyet nemzetemmel szemben érzek.

Tisztelt uraim, én ezuttal azért jöttem ide, hogy beszámoljak önöknek azzal, ami a magyar országgyűlésen történt, ahová az önök bizalma küldött engem. Harmadszor részesülök már abban a fényes kitüntetésben, hogy ezt a — nemzeti, gazdasági és kulturális szempontból egyaránt fontos — kerületet képviselhetem a nemzet gyűlékezében: nyilvános beszámolót azonban sohasem tartottam még, nyilvános beszámolót ma tartok első ízben.

Pedig nem tartozom épen a képviselők ama fajtájához, akik a választás után láthatatlanokká lesznek, elpárolognak, mint a benzin. Ha azt fogják tőlem most kérdezni, hogy miért nem tartottam hát beszámolót, az igazsághoz híven azt kell válaszolnom: Mert nem volt mivel beszámolnom. Amióta én pécskai képviselő vagyok, a magyar képviselőház olyan mühely volt, ahol nem szokás dolgozni. Egy *megálkozott kovácsmühely* benyomását tette a ház, a tűz nem égett, a kalapács nem szólt, senki sem törte magát a hasznos munkában, csak az egyenletlenség és a veszekedés zavaros lármája hangzott ki belőle. Ez az az idő volt, mikor sok jóra való magyar ember elpirult szegénységben, ha szóba hozták előtte a politikát. Ha beszámolót akartam volna mondani, legfőleg csak névszerinti szavazásokkal, zárt ülésekkel és szegyenletes botrányokkal számolhattam volna be. Erről azonban nem volt érdemes beszámolni. Most van mivel beszámolnom. Részben elszomorító, részben fölemelő események történtek a házban, események, amelyek nagy befolyással lesznek a nemzet jövőjének alakulására: most tehát kötelességem megjelentem az önök színe előtt.

(Országos átok az obstrukció.)

Beszélnem kell mindenekelőtt oly dolgokról, amiről nem nagy élvezet beszélnem, amely azonban rásütötte helyegét az utolsó tíz esztendő par-

kirakta a folyosó-korlátra. Vége a nyugalomnak, újra szükség lehet rá, meg ami vele jár: az orfeum-büffere. Koronék főhadnagy ur mindebből nem látott semmit. Mire délben hazajött, a nagy koffer mellett, szorgalmas pakolás közben találta az asszonyt. A kopott katonasipkára, a széles, sárga övre, az ingekre, kék bluzokra sűrűn hullottak a könyei, míg szigorú rendben egymás mellé nem sorakozott minden.

A napok csendes sirás, sok cigarettafüst és káromkodás közben teltek el.

— Irjál — mondotta röviden a főhadnagy ur a bucsuzásnál. — Aztán, ha visszahelyeznek, megint együtt leszünk.

Ezzel inkább önmagát vigasztalta és nagyon nekibusultan, összevont szemöldökkel indult neki a hosszú kőhalmi utnak.

Egyetlen zászlóalj állomásozott a rongyos fészekben. A tisztek unatkoztak és kitorzó örömmel fogadták az új, fővárosból jött bajtársat.

— Estére hozzánk jössz teára — harsogta a kapitánya — és beszélj nekünk a színházokról.

Koronék mentegetőzött:

— Talán nem illik... még be sem mutatkoztam feleséged önagyságánál...

A kapitány nevetett.

— Agglegény vagyok én.

És sugva tette hozzá:

— De azért van asszony a háznál.

Csakugyan volt. Kedves, szőke, vastag asszonyka, aki nem beszélt nyugdíjról, pótlékról, mint a kincstári nők.

Másnap a század főhadnagynál volt — és ott sem hiányzott a háziasszony és a másik kapitány-

nál sem, aki a hivatalos listák szerint szintén a nőtlen tisztek közé tartozott.

Koronék eddig bámult ezen, még kellő óvatossággal megkérdezte a hadnagyukat.

— Persze, — magyarázta a hadnagy — ilyen apró garnizonban lehetetlen volna. Ha fent el is néznék, a kincstári asszonyok kidobtatnának bennünket. Hanem itt egészen más. Mert, tudod, az alezredes is úgy van. Az asszonyával tíz éve él békés egyetértésben. És gondja van rá, hogy ide ne helyeztessenek más tisztek. Ahány megrögzött agglegény, mind idekerül. Persze, kaszinó-bált nem rendezhetünk. De otthon, az ajtók mögött vidáman élünk és Köhalom már belenyugodott a békés családi állapotokba.

A főhadnagy ur erre az elbeszélésre előbb kitátotta a száját, azután a nagy örömtől, izgatottságtól vörvörössé vált. Sietett haza. Katonai szabályszerű, határozott, de meleg levelet írt, az elhagyott otthonba, hogy az asszony jöjjön, mert Köhalom az a hely, ahol a szív nem fosztja meg a jogaitól. A levelet ajánlva adta fel és a hadnagynak, akivel bizalmas barátságot kötött, megsugta, hogy egy hét múlva már ő sem lesz egyedül.

Négy nap múlva levél érkezett. A főhadnagy ur rosszat sejtett mindjárt. A hadseregben nincs helye levelezésnek. Aparancs elment, teljesíteni kell. Összeráncolt homlokjal bontotta fel a levelet.

— Ne haragudj, — írta az asszony — de nem mehetek. Kiadtam a szobát Gráf hadnagynak, a te századodtól. Most nem hagyhatom itt, mert így kívánja a becsület, amelyre tudod, hogy nagyon vigyázok. Mert nem akarom, hogy ott a távolban még valami rosszat gondolj rólam...

lamenti életére: beszélnem kell az *obstrukcióról*. Önök tudják, mélyen tisztelt uraim, hogy ezt a *gyalázatos találmányt Ausztriából importálták hozzánk*. Összesége azoknak a kicsinyes praktikáknak, amelyeknek segítségével két tucat rosszkedvű honatya mindenkor tetszése szerint megakadályozhatja a képviselőházat abban, hogy dolgozzék. Az obstruktorok a házszabályok betűire szoktak hivatkozni. Nos, uraim, nekünk az obstrukcióról ma már meg van a magunk véleménye, amelybe talán belekötött a jogtudomány, amelyhez azonban a józanészű és munkaszerető hazafiak egész szívósságával kell ragaszkodnunk.

A mi véleményünk ez: a 48. évi IV. t. c. arra utasította a Házat, hogy a tanácskozás rendjének biztosítására házszabályokat alkosson. Mindenki előtt világos, hogy a törvény a munkát akarta megvédeni és nem a munkátlanságot. Ennél fogva a házszabályok minden olyan alkalmazása és magyarázata, amely megakadályozza a képviselőházat tulajdonképeni feladata teljesítésében, ellentmond a törvénynek és ellentmond a józan észnek is. Ebben a vitás kérdésben bíró lehet minden elfogulatlan, józan eszű magyar ember. Önök, tisztelt uraim, nagyjából a közélet emberei, önök közül sokan tagjai parlamentárisan szervezett testületeknek, mondjuk a törvényhatósági bizottságnak, községtanácsnak, valamely kereskedelmi részvénytársaságnak, vagy gazdakörnek. El tudnak képzelni olyan helyzetet, mikor a részvénytársasági közgyűlés, vagy a gazdakör választmánya, mikor életbevágó dolgokról kellene határozni, hetekig, vagy hónapokig alkalmazottainak szabadságkérvényével tölti el a tanácskozási időt? Az *obstrukció*, ha száz paragrafusra tud is hivatkozni, *törvénytelenség és esztelenség*. Ez a józan ész logikája és én azt hiszem, az ország törvényhozó testülete ép oly kevésbé emancipálhatja magát a józan ész szabályai alól, mint minden más emberi gyűlekezet. A *törvény arra* kötelezheti polgárait, hogy meghaljanak a hazáért, de arra, hogy *fejtetőn járjanak, nem kényszerítheti őket*.

Az obstrukció védelmezői, köztük igen nagy tekintélyű férfiak, azt szokták mondani, hogy szükség van az obstrukcióra azért, hogy a kisebbség adott esetben megvédhesse az országot egy hazafiatlan parlamenti többség ellen. Nos, tisztelt polgártársaim, ha az országot komoly veszedelem fenyegeti, akkor azt csak polgáraink biztonsága és áldozatkészsége mentheti meg. Az ilyen veszedelmet vissza lehet verni, ha mindnyájan, akik itt élünk ezen a szent földön: magyarok, románok, németek, szerbek, testvéreként összefogunk és a kötelességünket teljesítjük. Ezt el tudom képzelni. Ahhoz azonban nem elég nagy az én írói fantáziám, hogy elképzeljek olyan esetet, mikor a veszedelemben forgó hazát névszerinti szavazásokkal és zárt ülést kérő ívekkel mentsek meg. Nagy és nemes célokat egyáltalában nem lehet kicsi és ostoba eszközökkel szolgálni és ha Magyarország életéről és szabadságáról van szó, akkor csak dekadens agyvelő gondolhat a technikai obstrukcióra.

A magyar obstrukció gyászos történetét valamennyien ismerik. *Rombolni tudott, alkotni nem*. Megbuktatta a kormányok hosszú sorát, sőt miként Saturnus fölfalta a saját gyermekét: *megbuktatta a koalíciós kormányt is*. Az obstrukció olyan volt, mint a hathetes szüreti eső: posványynyá változtatta az országot, mialatt a nemzet gazdagsága megrohadt a tövén. A szomszéd nemzetek óriás lépésekkel haladtak előre a művelődés és a gazdagodás terén: mi azonban tovább obstruáltunk. Minden belső és külső ellenségünk lóra kapott, az ország tekintélye szegyenletesen lesüllyedt: mi azonban tovább obstruáltunk.

(Erő az erőszak ellen.)

Hát, mélyen tisztelt uraim, ennek a gyalázatnak egyszer már véget kellett vetni! Ez nemcsak a nemzeti becsület, hanem a nemzeti élet kérdése is volt. És véget is vetettünk neki! A Gondviselés különös szeretetének kell tekintetünk, hogy ebben az időben a miniszterelnöki és a képviselőházi elnöki székekben két erős elméjű, erős szívű, tiszta hazafiságu férfi ül: *Lukács László és Tisza István gróf*. (Hosszantartó, zajos éljenezés.)

Hogy mi történt június 4-ikén és a rákövetkező időben, azt önök époly jól tudják, mint tudom én. Hát bizony, nem volt szép dolog, nem szívesen tettük meg, nem is dicsekszünk vele. De meg kellett tenni. A nemzet gépezetébe kavicsot dobtak, a gép nem tudott dolgozni, — a *kavicsot tehát ki kellett vetni*. Én a felelősségnek reám eső részét szívesen vállalom önök előtt. Leckét, vagy szemrehányást e részben csak olyan embertől fo-

gadunk el, aki meg tudja nekünk mondani, hogyan lehet az erőszakos obstrukciót erőszak nélkül leküzdeni. Ilyen ember azonban még nem született meg sem Magyarországon, sem külföldön.

A szemünkre vetették, hogy rendőri és katonai fedezet mellett tanácskoztunk. Tisza István gróf megtelelt erre a vádra: azt mondta, igen, ez szegény, pirulni azonban azoknak kell, akik szükségessé tették a fegyveres hatalom felvonulását. Én különben bevallom, hogy a fegyver megjelenését a Házban nem tartom olyan szégyenletesnek, mint a fűtől és a gyerektrombita megjelenését. És szegény, hogy mikor egy zavaros fejű ember az elnöki székre lövöldöz, akkor akadnak magyar emberek, akik a boldogtalant ezért hősként ünneplik. Itt a magyar Általános, a 13 aradi vértanu sirjának közelében más fogalmaik vannak az embereknek a hősiességről. A magyar ember hősiessé, férfiasnak és hazafiasnak fogja találni a képviselőházi elnök nagyszerű viselkedését, aki az öngyilkos merénylet után egy megvető kézmozdulattal tért át a napirendre és rendületlenül kötelességtudással végezte a maga dolgot.

(Békés kiegyenlítés.)

Fölmerül most már a kérdés, hogy mi lesz a jövőben? Én, tisztelt uraim, a békés kiegyenlítés híve vagyok. Nem szabad elfelejtenünk, hogy az ellenzéknek magyar emberek és ha segítségükre lehetünk nekik abban, hogy kiszabaduljanak a veremből, amelybe beleestek, akkor segítő kezét kell nekik nyújtanunk. Ennek lélektani feltétele persze az volna, hogy elimináljuk végre a politikából a személyes momentumokat, a gyűlölködést, a boszu vágyat, a hatalmi vágyat, hogy törődjünk kevesebbet magunkkal és többet az országgal. Most tisztán személyi harc folyik. X. pártvezér ur megakarja mutatni Lukácsnak és Tiszának, hogy mégis ő a legény a gáton. Y. gróf nem tud magához térni nagy főhaborodásából, hogy közönséges rendőr keze érintette az ő megszentelt személyét. Bocsanatot kérek, most azonban nem X. ur erejéről és nem is Y. ur önértékéről van szó. Ezek végül is nagyon kicsinyes dolgok. Szó van a nemzet házáról, amelynek rendbe kell hozni a tetejét, mert tíz helyen is beesik az eső, szó van egy sokat sanyargatott, szegény népről, amely békét és munkát akar.

A béke megköthető, ha az ellenzék nem követel a munkapárttól olyan áldozatot, ami az emberileg lehetetlen dolgok körébe tartozik. Emberileg lehetetlen, hogy a munkapárt, amely 67 óta az ország legerősebb és legegységesebb párta, a kisebbségnek engedje át a hatalmat, amelyet a nemzet ruházott rá. Emberileg lehetetlen, hogy a munkapárt harakirit kövessen el magán, vagy — ami egészen egyre megy — hogy arany tálcán ajánlja fel vezéreinek fejét az ellenzéknek. Emberileg lehetetlen, hogy újból föltámasszuk hamvaiból az obstrukciót. Nem, azzal mindenkinek le kell számolnia Magyarországon: az obstrukció örökidőkre agyon van verve, azt többé semmi imádság nem támasztja fel. Az ellenzéknek le kell számolnia azzal is, hogy csodát nem várhat. A munkapárt nem fog önmagával összeveszni és a nép haragja nem is fogja elsöpörni. Ezt a csodát hiába várták az aratás előtt, de minden valószínűség szerint aratás után sem fog bekövetkezni.

A béke lehetősége nem a rombolásban, hanem az alkotásokban van. Az a politika, amely ma azt mondja: „Rend pedig nem lesz ebben az országban, amíg az nem történik, amit mi, a kisebbség, akarunk”, — nem érdemli meg a politika nevet, mert nem egyéb, mint újabb válfaja az obstrukciónak, ez az utcára szorult obstrukció. Elég volt már abból, hogy mindig és mindig csak az ország népe fizesse meg a pártviszályok költségeit. Miért obstruáltak az urak tulajdonképpen? A választójogi reform kedvéért. Nos, a kormány szaván fogja az obstrukciót, hozza a választójogi reformot, itt van, tessék megcsinálni.

(Mi legyen a választóreform célja?)

Ha megméltoztatik engedni, röviden foglalkozni fogok ezzel a reformmal, amely az ősszel összeülő Ház elé fog kerülni. Ellenzéki oldalról előre megkritizálták és lecsepülték az erre vonatkozó törvényjavaslatot, amelyet senki sem ismer még, mivel még nem is kész. Nem fogom követni ezt a példát, nem fogok nyilatkozni egy elabratumról, amelyet nem ismerek, de elfogom mondani az én egyéni nézetemet a kérdéssel. Én igenis híve vagyok a legszeleesebb körü, demokra-

tikus jogkiterjesztésnek. *Politikai jogokat kell adni mindenkinek, akiben meg van az intelligencia, hogy éljen a jogokkal. Szóval: legyen szavazata mindenkinek, akiről föltehető, hogy tudja is, mire szavaz.*

Itt azonban méltóztassék megengedni, hogy egy megjegyzést tegyek. A királyoknak vannak udvaroncok, tányérnyalók, akiknek mesterségehez tartozik, hogy kellemes hazugságokkal kereszenek érdemeiket. De a népek is vannak udvaroncok és tányérnyalók, az ő mesterségük is a hazudozás és az ő hazugságaik nem kevésbé veszedelmesek. A demagógia kiadta a jelszót, hogy a mai képviselőház osztály parlament, amely csak a gazdagok érdekeit szolgálja, azért a választójogi reformot úgy kell megalkotni, hogy megtörje a kiáltásos osztályok erejét. Fölvetem a kérdést, tisztelt uraim, ki választja ma a képviselőt? Ha végig lapozom például a pécskai kerület bármely községének hivatalos lajtsromát, akkor azt talalom, hogy 100 választó közül talán 90 a gazda, annak is nagyobb része kisgazda. A politikai hatalom ma a magyar vidéken a földmives osztály kezében van, de ez egy agrárius országban természetes is, helyes is. Önök azt választják meg, a kihez bizalmuk van. *Ezzel egy magyar írók tüntettek ki a bizalmukkal, de választhattak volna kis gazdát is, ami a varnegyében akarhányszor megtörtént. De hogy miért volna egy képviselőház, melybe földmivesek küldik a képviselőiket, osztályparlament és hogy kit illessen meg egy földmives országban a politikai hatalom, ha nem a földmives osztályt, azt már igazán nem tudom.*

Az új reformnak nem lehet az a célja, hogy kiragadja a politikai befolyást a mai választókörzönség kezéből, hanem az, hogy szaporítsa a mai választók táborát. Én tehát elhibázottnak tartanék minden reformot, a melynek célja a társadalmi rombolás és felforgatás volna. Én a jogkiterjesztésnek két határát ismerem; a vezető értelmiség és a nemzeti szupremácia érdeke.

A reform alapjául az értelmi cenzust fogdom el, amely az ipari munkásság tömegét is be fogja vonni a választók körébe. Híve vagyok továbbá a választások tisztaságának, amelyet intézményileg kell biztosítani és kívánom a kerületek új, a megváltozott viszonyoknak megfelelő beosztását.

(Kenyér és kultúra.)

A miniszterelnök ur nagyenyedi emlékeztetés beszédében a munkaanyag egész nagy halmazát vetette a nyilvánosság elé. Szó volt a nagyszabású reformokról, amelyeket az új költségvetés keretében megvalósítani óhajtt. Tervbe van véve a tanítói fizetések rendezése, amely kérdés világraszóló botrány nélkül nem is halasztható tovább. A magyar tanítóság meg fog róla győződni, hogy a munkapárt megérti és méltatja súlyos helyzetüket, amelyben kulturmissziójukat végzik. A kultuszminisztérium nagyszabású, az eddig megszokott méreteken túlmenő *iskolaalapításokat is tervez és mi remélhetjük, hogy ez alkalomból nem fog megfélekedni a mi, kulturális szempontból nagyon is elhanyagolt vidékeinkről.*

Az új költségvetés egy hatalmas tétele lesz az állami és törvényhatósági utak kiépítésére szánt összeg. Ha valahol az országban, akkor a pécskai kerületben tudják méltatni a tétel fontosságát. A belügyi kormány azonkívül a közegészségügy javítása céljából nagyszabású intézkedéseket készít elő, amennyiben az állami kórházak egész hálójával akarja bevonni az országot. Így remélhető, hogy a tudomány sikerrel fog szembe szállhatni a magyar Általános rémével és szegényével, a tudóvésszel.

Ennek a kerületnek a közönségét, amely nemcsak Magyarország, de meggyőződés szerint egész Európa legmunkásabb földmives népe közé tartozik, állandóan két szükséglet foglalkoztatja: a kenyér és a kultúra.

A kenyeret a föld adja, azért beszélhetünk itt a nép kultúráról. A földhességről az iskola adja és azért itt iskolaéhségről is beszélhetnénk. Ha az én kerületemnek a kormányval szemben valami kívánsága van, az a legtöbb esetben föld — szántóföld vagy legelő — szerzésére, vagy pedig iskolaügyre vonatkozik.

Nem szokásom az ígéretés, még kevésbé a dicsekvés — a dicsekvéshez különben okom nem volna — de miként a múltban sikerült közös erővel több községeket iskolákhoz és földhöz juttatnunk, úgy megígérhetem, hogy a jövőben is számíthatnak e tekintetben odaadásomra. Én, ha rendületlenül ragaszkodom is pártomhoz, nem

vagyok a munkapárt, hanem a pécskai kerület képviselője. Ha tehát arról van szó, hogy szolgálataimat a választókörzönség rendelkezésére bocsássam, sohasem kérdeztem és nem is fogom kérdezni a jövőben sem, hogy az illető kire szavazott a képviselőválasztásnál, hanem csak arra leszek figyelemmel, hogy jogos-e a kívánsága.

Tisztelt uraim, befejeztem azt, amit ebből az alkalomból elakartam mondani.

Nem fogom önöket tovább fárasztani. Fogadják köszönetemet a türelemért, amellyel meghallgatni szívesek voltak.

Azzal kezdtem szavaimat: hogy önök elé lépve, úgy érzem magamat, mintha a nemzet színe elé járulnék. Most pedig ezzel fejezem be: ha önök, tisztelt választói, helyeslik azt, amit kifejtetni bátor volam, akkor azzal a főlemelő tudattal a szívemben fogok innen eltávozni, hogy igénytelen erőmmel és szerény körömben eléget tettem kötelességemnek a nemzettel szemben.

Viharos tapssal és éljenzéssel fejezték ki az egybegyűlteket, akik között igen tekintélyes számmal voltak függetlenségi polgárok, hogy képviselőjük szavait, politikai felfogását és szereplését minden tekintetben helyeslik. Teljesen csendben és rendben oszlott szét a beszámoló beszéd elhangzása után az egybegyűlt tömeg.

A függetlenségi bizalma a munkapárt iránt.

Delben a képviselő tiszteletére a Kaszinó helyiségében bankett volt, amelyen mintegy kétszázan vettek részt. A banketten az első felköszöntőt Kripp József közjegyző mondotta, aki Herczeg Ferencet éltette beszédében. *Herczeg Ferenc a banketten megjelent függetlenségi választópolgárokat éltette.* Abból — mondotta — hogy a népgyűlésen és a banketten oly tömegesen jelentek meg, arra következtet, hogy a józan magyar népen ismét a béke és a hazaszeretet eszméi uralkodnak és azok a hangzatos jelszavak, amelyek ez előtt utvesztőbe juttatták, a jövőben nem fognak senkit sem megtévesztetni. *Mezei-Kovács Mihály magyarpécskai bíró, a függetlenségi párt tagja Herczeget köszöntötte fel, kérve, hogy mint a múltban, a jövőben is tartsa meg a község számára jóindulatát.* Nagy István képviselőtestületi tag, a függetlenségi párt egyik oszlopos tagja pohárköszöntőjében kijelentette, hogy *bizalommal viseltetik Herczeg Ferenc iránt és az iránt a párt iránt, melynek képviselőjük tagja.* Ezt a pártot — mondotta — mi kövel dobáltuk meg, de ime az most kenyérrel dobál bennünket vissza. Elveiket fel nem aadják a függetlenségi polgárok, de megelégedéssel látják, hogy képviselőjük nemcsak üres ígéretek tesz, hanem tettekkel is bebizonyítja, hogy a kerület bizalmát a legnagyobb mértékben megérdemli.

A banketten megjelentek ezután táviratilag üdvözölték Lukács László miniszterelnököt és Tisza István grófot, a képviselőház elnökét.

Herczeg Ferenc délután utazott el Pécskáról. A választópolgárok nagy tömege kísérte ki az állomáshoz, s az ünneplés, éljenzés mindaddig, míg a vonat el nem indult, egy pillanatra sem maradt abban.

A miniszterelnök üdvözlése.

A pécskai nemzeti munkapárt a beszámoló alkalmából a következő táviratot intézte a miniszterelnökhöz:

„Képviselőnk, Herczeg Ferenc fényesen sikerült beszámolója alkalmával, amelyet a pártkülönbség nélkül, nagy számban megjelent választópolgárság nagy tetszéssel hallgatott végig, a pécskai nemzeti munkapárt szeretettel és rendületlenül bizalommal üdvözlöi Nagyméltóságodat; az Isten áldását kérve ahhoz a nagy munkához, amellyel Nagyméltóságod országunkat a visszaesés lejtőjén megállítani igyekszik. A pécskai kerület öszpolgársága odaadó bizalommal tekint Nagyméltóságod működése elé. Kripp József a pécskai nemzeti munkapárt elnöke.”

Lukács László miniszterelnök az üdvözlésre a következő táviratban válaszolt:

— A pécskai nemzeti munkapártnak Herczeg Ferenc képviselő beszámolója alkalmából hozzám intézett szíves üdvözléséért őszinte meleg köszönetet mondok.

Meggyilkolt kinai tábornokok.

— Forradalom az új köztársaságban. —

Távirati tudósítás.

London, augusztus 21.

Kínában ismét nagy veszedelem kísért, mert a köztársaság elnöke, Juánsikkáj, ítélet nélkül kivégeztetett két tábornokot, akiket azzal gyanúsított, hogy a nép között új forradalmat szítanak. Tegnap elterjedt az a hír is, hogy Juánsikkáj csapatai Pekingben meggyilkolták a köztársaság alapítóját, Szunjácent, ami azonban nem felel meg a valóságnak. A kínai forrongásról pekingi távirat ezt jelenti:

A kínai tábornokok kivégzése a haladó pártok körében igen nagy izgatottságot okoz és attól félnek, hogy Kínában ismét polgárháború lesz. Pekingbe érkezett hírek szerint Vusángban véres harc volt. A nemzeti tanács Pekingben gyűlésre ült össze s felszólította Juánsikkáj, hogy jelenjen meg az ülésen. Juánsikkáj azonban csak írott jelentést küldött, amelyet a gyűlésen fölolvastak. A fölolvastás közben rendkívül viharos jelenetek voltak. A gyűlés azután felszólította a hadügyminisztert, hogy azonnal jelenjék meg előtte és a hadügyminiszter megjelenéséig felfüggesztette tanácskozását. A helyzet igen feszült, de a kormány minden intézkedést megtett, hogy a nyugtalanságot szükség esetében fegyverrel is elnyomja. Hír szerint a kormánynak kétségtelen bizonyítékai vannak a kivégzett tábornokok bűnösségéről.

A Szunjácent meggyilkolásáról elterjedt hírt megcáfolt a következő pekingi távirat: Szunjácent dr. most Takuban időzik és Pekingben keresztül Tiencsinbe fog utazni. Az a hír, hogy merényletet követtek el ellene, nem igaz, de attól félnek, hogy nyugtalan elemek Tiencsinben merényletet fognak megkísérteni ellene.

A londoni lapok a kínai forrongásról a következőket jelentik: Juánsikkáj Tuansikkáj tábornok segítségével hajtotta végre Csangcsenghu tábornok kivégzését, illetve meggyilkolását. Tuansikkáj a múlt hét péntekjén vacsorára hívta Csangcsenghut. A pompás vacsora után Csangcsenghu elbucszott és gyaloghinton vitette magát haza. Tuansikkáj azonban egy gyaloghinton követte. Egy elhagyatott helyen Tuansikkáj belefutott rendőrsípjába, a jelre több száz katona rontott elé, akik Csangcsenghut megkötözték s egy kocsira dobtak. Ezután a „bírság” elé vitték a tábornokot. Itt fölolvasták előtte a vádiratot, de nem engedték meg, hogy védje magát s tanukat sem hallgattak ki. A bíróság azonnal meghozta ítéletét. Csangcsenghúról letépték uniformisát, összekötözték s levitték az udvarra, ahol négy katona azonnal sortűzet bocsátott rá. Az első lövések azonban nem találtak jól s Csangcsenghu több sebből vérezve kiáltott fel:

— Oh istenem, hát mit vétettem! Szegény szüleim!

Ugyanigy történt Csengfenger tábornok kivégzése.

A borzalmas kivégzések híre másnap elterjedt a városban s vasárnap már mind a hetven pekingi napilap részletes tudósítást közölt, nem hallgatva el egyetlen borzalmas részletet sem. A hír olyan izgatottságot és felháborodást keltett, a milyenre Juánsikkáj nem számított.

Samassa biboros halála.

(Szmrecsányi koadjutor az új egri érsek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Eger, augusztus 21.

Püspöki boldogságban eltöltött hosszú élet után hunyta le Samassa József, Eger biboros érseke örök álmra szemét. Közjoggal a magyar főpapi rend harmadik egyháznagya volt s olyan gazdag, hogy hajdanában az egri püspök volt köteles a királynak a harmadik gyermekét neveltetni. Az egyházi hierarchia ilyen nagy fokára tudott emelkedni az olyan férfiú, aki ugyan bevándorolt olasz család ivadéka volt, de aki egyéni kvalitásánál, jelleménél fogva vezető szerepet tudott kivívni magának a magyar politikai, társadalmi és egyházi életben. — Samassa nem volt kedvelt embere Rómának. Az egyháznak ahhoz a főpapjaihoz tartozott, akik liberális felfogásban Horváth Mihályt és Haynald Lajost követték, akik a híres 1870-iki vatikáni zsinaton küzdöttek a pápai csallhatatlanság dogmatikus kimondása ellen, de mikor a zsinat az infallibilitást mégis kimondotta, akkor arra az álláspontra helyezkedtek, hogy: *patí posse*. A biborosi kalapot is csak abból a kényszerusből adta meg neki Róma, hogy a magyar katolikus klerus között három biborosnak kell lenni s ha már Nagyvárad illusztris püspöke, Schlauch, megkapta a bibornoki palástot: akkor már az egri érseket nem lehetett mellőzni.

Az érsek betegsége.

Samassa biborosérsek a tavasszal kezdett el gyöngélkedni. Áprilisban még fölutazott Budapestre, ahonnan június közepén tért vissza. Akkor már nagyon megfogyatkozott testi ereje. Egy-két sétakocsizást még tett, de a betegség hamarosan ágybadöntötte a különben ritka ellenálló képességű főpapot. Julius közepe óta már ki sem mozdulhatott az ágyból. Leube, Kéty, Bartha, Purjesz egyetemi tanárok, Lénárd Zoltán, Rónay Gusztáv fővárosi orvosok és Turtsányi Gyula megyei főorvos, mint házi és kezelőorvos állandóan gyógykezelték, de az orvosi tudomány már nem segíthetett a nagybeteg főpapon.

Egy héttel ezelőtt áldozópapságának hatvanéves jubileumát érte meg Samassa, de gyémántmiséjét már nem mutathatta be. Oltárt állítottak a nagybeteg szobájában s az érsek áhitatosan hallgatta a titkársa által végzett misét. A biborosérsek páratlan agilitását és pontosságát jellemzi, hogy az utolsó időkig mindenre volt gondolja. Irodaigazgató kanonokjának, Ridaresik Imrének, sürgős fölterjesztésben szerezte meg husz éves szolgálata jutalmául a prépostságot. Az üdvkiváratokra, mik gyémántmiséje alkalmából érkeztek, köszönő iratokat küldött, még a háztartás apró-cseprő teendőiről is ő maga rendelkezett a múlt hét utolsó napjáig. Augusztus nyolcadikán ünnepiesen fölvette a szentségeket, szép latin beszédben bucsuzott el papjaitól. Utolsó három napjában is folyton papjait intette, papjaitól bucsuzott lázálmai közepette.

Az utolsó éjszaka.

Hétfőn délben, tizenkét órával halála előtt, előimádkoztatta titkárával a másnapi zsoltosmát. Este hat óra előtt magához kérte koadjutorát, Szmrecsányi Lajost és melegen bucsut vett tőle s megkérte őt és orvosát, hogy maradjanak vele egész éjjel. Éjszaka háromnegyedegy órakor fájdalmas agónia nélkül, panasztalanul, csöndes szenvedés után meghalt. Negyven nap híján nyolcvanévesztendő volt a biborosérsek, aki Nagyboldogasszony napján szeretett volna meghalni, a végzet azonban úgy hozta, hogy a Szent-István király alapította egri egyház főpapja a Szent-István-napjának első óráiban hunyta le szemét. Épen nyolcadik évfordulóján annak, hogy fölszentelte a nyíregyházi templomot, melyet ő épít-

tetett. A biboros elhunytának perceiben, éjjel háromnegyedegy órakor az összes egri templomokban megkondultak a harangok és órahosszat zugtak, siratva Samassát.

Előkészületek a temetésre.

Reggel táviratilag értesítették a biboros haláláról a pápai udvart, a király kabinetirodáját és a kormányt. A halott ravatalát az érseki rezidencia kápolnájában állították föl. Samassa bibortalárban és teljes főpapi díszben nyugszik a ravatalon. Eltemetni a főszékesegyház sírboltjában fogják. Az egri egyházmegye összes templomaiban gyászmiséket tartottak a Szent-István-napi ünnepi misék után. Eger utcái csak úgy feketélnek a gyászlobogóktól.

A temetés napját szombatra állapították meg. Szombaton reggel kilenc órakor lesz a temetés, résztvesznek benne az egri egyházmegye területén levő törvényhatóságok és városok küldöttsége is. A biboros utolsó útja a komor gyász fenségesében fog pompázni.

A király részvéte.

A király kabinetirodája a következő részvét-táviratot intézte Szmrecsányi Lajos egri érsekhez Samassa József elhunytá alkalmából:

Ő császári és apostoli királyi felsége mélyen meghatva értesült Samassa József bibornokérsek ur elhunytáról és a legmelegebb elismeréssel emlékezőn meg példaszerű életéről és az egyház, trón és haza érdekében kifejtett áldásos és mindvégig fáradhatatlan tevékenységéről. Nagyrődemű főpásztoruk elvesztése fölött Méltóságodnak és a főkáptalannak legbensőbb részvétét fejezi ki legfelsőbb parancsra, báró Schiessl.

Részvétáviratokat küldtek az összes megyés és címzetes püspökök, József főherceg, Vaszary Kolos hercegprímás, Lukács László miniszterelnök a maga és a kormány nevében, Zichy János gróf kultuszminiszter, Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter, Ernuszt Kelemen, Balogh államtitkár, Széll Kálmán, Berzeviczy Albert és még igen sokan.

Az új érsek.

A Samassa érsek halálával megüresedett egri érseki székek Szmrecsányi Lajos az utódlás jogával kinevezett koadjutor az örököse.

A bibornok végrendelete.

Tegnap bontották fel Samassa bibornok végrendeletét, amely 1908. március 24-én kelt. Samassa végrendeletében meghagyja, hogy temetésén a gyász komoly szerénysége és ne a világi pompa érvényesüljön. Halála és temetése közötti időben az érsekség kegyuraságához tartozó templomokban misét szolgáltatassanak érte. Vagyonának egyharmad részét a Kolonics-féle hulla szerint egyházi célokra hagyta, többi részét rokonai kapják.

Samassa József végrendeletében a következő jótékony intézményekről gondoskodott és a következő alapítványokat létesítette. Eger város szegényei javára 20.000 koronát, a siketnémák egri intézetének 10.000 koronát, a budapesti vakok intézete számára 2.000 koronát, az egri irgalmas kórházban betegágyra 6000, a Szent László intézet javára 4.000 koronát, a Szent István társulatnak 4000 koronát, a női kórházban egy ágy-alapítványra 6.000 koronát, az egri angol kisasszonyok leány nevelő intézete számára 32.000 koronát, az irgalmas nővérek leánynevelő intézetének 24.000 koronát, az összes püspököknek és auditoroknak pedig egy-egy aranyat hagyott. — Azoknak az espereseknek, akiknek évi fizetése nem haladja meg a 2000 koronát, évenként 400 korona fizeteskiegészítést, minden ujonnan kinevezendő plébánosnak pedig 1000 koronát hagyományozott berendezés céljaira. Az egri érseki internátus javára 10.000

koronát, a tanítóképző intézetnek pedig 20.000 koronát adományozott. A családi alapítványai között van egy 110.000 koronás alapítvány, amelynek kamatai, ha a család kihalna, katolikus iskola, gyermeknevelő céljaira fordítandó.

Ha a főbíróné pletykál...

(A karánsebesi utcai inzultus oka.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Karánsebes, augusztus 21.

Megirtuk pár nap előtt, hogy Buha Józsefné karánsebesi tb. főszolgabíró felesége nyílt utcán arcultotta Gradinariu Koriolán karánsebesi ügyvédet. A kínos affér ügyében, az inzultus igazi okairól ezek derültek ki most a szereplőket ismerő karánsebesiek elbeszéléseiből:

Buha József főszolgabíró és Gradinariu dr. ügyvéd egymással tözsomszédságban laknak, a karánsebesi Koronghy-féle házban. A két család eleinte jó barátságban élt, amit az ügyvédi irnok ügyetlensége zavart meg. Az ügyvéd megbízást kapott egyik lugosi kollegájától, hogy végrehajtást vezessen Buhák ellen. Az ügyvéd nem lévén ott-hon, az irnok fogatosította a végrehajtást a főbíróéknál, amiért aztán Buháné bosszút forralt az ügyvéd ellen. Beállított az ügyvéd fiatal feleségéhez — alig hat hónappal előbb történt a házasság — és azt mondta neki, hogy Gradinariu ügyvéd szerelmi viszonyt folytat az ő cselédjével. Több fültanu szerint, ugyanezt állította magas egyházi férfiakról és más, előkelő társadalmi állású egyenekről is.

A fiatal asszony persze szemére vetette ezt férjének, aki úgy akarta tisztázni magát, hogy a velük egy udvarban lakó Reichel Sándor dr. rendőrkapitány és Becker Béla állatorvos után provokáltatta Buha főbíró. Buha a megjelent segédek előtt kijelentette, hogy ő *elvből nem párbajozik*, de különben sem vállal felelősséget neje pletykázásáért. Érdekes, hogy a felvett jegyzőkönyvben az is befoglaltatik, hogy Buha főbíró kikelt az egyik segéd, Reichel rendőrkapitány ellen és megfenyegette, hogy táviratilag panaszt emel ellene a belügyminiszternél, mert rendőrkapitány léteire el merte vállalni Gradinariu megbízását lovagias ügyben. Kijelentette még, ha az ügyvéd őt inzultálni fogja, úgy ő egész egyszerűen a nyílt utcán megkéseli. Gradinariu dr. ügyvéd lovagias uton tehát nem tisztázhatta magát, de hogy felesége előtt és a város közönsége előtt — mert a pletyka folyton terjedt — magát igazolja, becsületsértés miatt feljelentést tett a főbíróné ellen.

Midőn Buha ezt megtudta, táviratilag provokálta a távollévő ügyvédet, akinek megbízottjai azonban a fentiek után nem tartották helyénvalónak az elégtételadást. Buháné erre az utóbbi idő új módszere szerint akart „elégtételt” venni magának, megleste a kávéházból hazamenő Gradinariu ügyvédet és napernyőjével kétszer feléje sújtott, azonban az ügyvéd az ütések a karjával felfogta. A több száz főre felgyülemlt nézőpublikum eleinte nem avatkozott az afférbe, de azután az ügyvéd pártjára állva, pfuj-kiáltásokkal kísérte haza Buhánét. Érdekes, hogy az inzultust követő estén Buhák egy kávéház terraszán ültek, mire a fiatalság demonstrálni akart ellenük és csupán rendőri beavatkozásnak tudható be, hogy ez be nem következett.

Érdeklődők megkérdezték az inzultált ügyvédet is az affér okáról, de Gradinariu hivatkozással arra, hogy tartalékos tiszt léteire az esetet bejelentette felettes hatóságánál, tartózkodik minden nyilatkozattételtől. Az eset, melynek folytatása lesz a karánsebesi járásbírószágon, olyan kínos feltűnést okozott, hogy hír szerint a karánsebesi intelligencia körében deputációt szerveznek, mely Medve Zoltán dr. főispánnal Buha József tiszteletbeli főszolgabírónak Karánsebesről való áthelyezését fogja kérelmezni.

Arad város tisztviselői családi pótlékot kapnak.

— Az új városi törvény intézkedései. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 21.

Az obstrukciótól megszabadult magyar képviselőház néhány nap alatt az ország javára kor-szakalkotó törvényeket hozott. Ezek között az 1912. LVIII. t. c., a „Városok fejlesztéséről” szóló augusztus 8-án nyert szentesítést és a hivatalos lap legutóbbi számában jelent meg a törvény teljes szövege. Együttal az országos törvény-tárban is közzétették és ezzel ez a városfejlesztő törvény életbe is lépett.

Arad város törvényhatósági bizottsága bizonyára nagy örömmel veszi tudomásul, hogy a törvény első szakasza szerint Arad az a város, a mely államsegély címén a legnagyobb összeget, évi 85.000 koronát kap az állampénztárból, amelyet a várostól megvonni, vagy összegében megváltoztatni nem lesz módja sem miniszternek, sem kormánynak, hanem csak törvényhozási uton alkotott újabb törvény módosíthatja.

Az említett törvénynek azonban nemcsak a város közönségére, hanem a város tisztviselőire vonatkozólag is vannak rendkívül fontos intézkedései. Valóságos örömmujongással fogadták a tisztviselők a belügyminiszterium hivatalos lapjának, a Belügyi Közlönynek ma érkezett számát, amely a közigazgatási tisztviselők illetményeinek és egyes szolgálati viszonyainak rendezését tudatja Arad város közönségével, a városok fejlesztéséről szóló törvény alapján.

(Családi pótlék Arad város tisztviselőinek.)

Mikor a kormány nyilvánosságra hozta, hogy az állami tisztviselők részére a képviselőház által megszavazott családi pótlékot kiutalványozza, a városi tisztviselők csalódás felét érezték. Az aradiak közt meg is indult a mozgalom, amelynek az volt a célja, hogy a törvényhatósági bizottság elé járulnak és kéri, hogy állapítson meg családi pótlékot tisztviselői részére. Ugy gondolták az aradiak, hogy ha a törvényhatóság a több évig húzódó fizetésrendezés alkalmával arra az alapelvre helyezkedett, hogy tisztviselőinek fizetését egyenlővé teszi az állami fizetésekkel, sőt még ezen a mértéken is tulment, akkor a családi pótlékot sem tagadhatja meg tőlük.

Varjassy Lajos polgármester tudomást szerzett a készülő mozgalomról, a kérdés megoldásának ezzel a formájával azonban nem rokonszenvezett, ennek a felfogásának érthetően kifejezést is adott és az akció nem jutott tovább a gondolat felvetődésénél.

Ma pedig megjött a városok fejlesztéséről alkotott törvény és annak 18. ik szakasza a tisztviselők kezébe teszi, mint érett gyümölcsöt azt, amit ők csak titkon óhajtottak. Nem kell kérniük, nem kell könyörögniük a családi pótlékért Arad város tisztviselőinek, a város a törvény határozott parancsának engedelmeskedni tartozik és a 18. ik § értelmében ugyanakkora összegű családi pótlékot köteles kiutalni, mint amekkorát az állam juttat a maga alkalmazottainak.

„A városok azon tisztviselőik részére — mondja az említett törvény 18. §-a — akiknek fizetése és esetleges pótléka nem éri el az ezen törvény 14. ik §-ában megállapított fizetésnek és az 1912. XXXV. t. c.-ben az állami tisztviselők részére megállapított családi pótléknak együttes összegét, kötelesek a különbözet erejéig az 1912. XXXV. t. c. rendelkezéseinek egyébként megfelelően családi pótlékot rendszeresíteni.”

Ez a szakasz tehát azt parancsolja, hogy, habár Arad város közönsége tisztviselőit oly fizetésben részesíti, mint az állam a magáit, nem állhat meg a fizetés eme rendezésénél, hanem azt kell néznie, vajon kapnak-e az aradi tisztviselők annyit, mint amennyi az állami fizetés és a családi pótlék együttes összege. Ha nem kapnak, akkor a város köteles lesz azok részére, akik családi pótlékra igényt tarthatnak, ezt a pótlékot rendszeresíteni.

A tanács már legközelebb megtartandó ülésében foglalkozni lesz köteles a törvény eme in-

tézkedésével, mert a törvény 1913. január első napján életbe is lép és így a tisztviselők családi pótlékra ettől a naptól kezdve igényt is tarthatnak. Valószínűleg körrendelet után a polgármester össze fogja iratni ama tisztviselőket, akik gyermekeik után pótlékra számítanak és erről jelentést fog tenni a törvényhatóságnak, amely el fogja rendelni, hogy a szükséges összeg a jövő esztendői költségvetésbe beállíttassék.

(Uj elnevezések, uj állások.)

Eme messze kiható ujitáson kívül a törvénynek egyéb fontos intézkedései is vannak, amelyek egyaránt érintik Arad város közönségét és tisztviselőit. A törvény 14. §-a azt mondja, hogy a törvényhatósági joggal felruházott városok közigazgatási tisztviselői a VI—XI. fizetési osztályokban az e törvény kiegészítő részét alkotó B) melléklet szerint soroztatnak. Ez a melléklet nem új dolog ugyan, mert mint emlékeztetés, mikor Andrássy Gyula gróf belügyministersége idején Arad városa tisztviselői fizetését rendezte, a miniszter a városok segélyéről szóló nevezetes rendeletéhez egy táblázatot csatolt, amely szerint a fizetések a városnál is oly összegben voltak megállapítva, mint amilyent a megfelelő osztály és fokozatu állami tisztviselők élveznek.

A most alkotott törvény említett B) melléklete a fizetéseken nem változtat, azonban több fizetési osztályban az állás megnevezését változtatja meg, sőt oly alkalmazottakat is bevesz a statusba, akik ez idő szerint nem tartoztak bele.

A VI. és VII. fizetési osztályba sorozottak megnevezése nem változik, új állások nincsenek szervezve. Ide tartoznak a polgármester, aki Aradon osztályon kívül áll, a rendőrfőkapitány, a tanácsnok, főjegyző, főügyész, főmérnök, főszámvevő.

A VIII. fizetési osztályban van a főorvos, első osztályu rendőrfőkapitány, első osztályu aljegyző, árvaszéki úlnök, ügyész, első osztályu mérnök, főlevéltárnok, főszámvevő helyettes, főpénztárnok.

A IX. fizetési osztályba van sorozva orvos, másodosztályu rendőrfőkapitány, másodosztályu aljegyző, alügyész, másodosztályu mérnök, első osztályu állatorvos (uj) vágóhídi igazgató, községi bíró, számvevő, pénztárnok, ellenőr, irodaigazgató (uj).

A X. fizetési osztályba van sorozva első osztályu közigazgatási fogalmazó, (uj) első osztályu rendőr fogalmazó (uj) levéltárnok, másod osztályu állatorvos (uj), közgyám, alszámvevő, első osztályu adólist (uj), első osztályu pénztári tiszt (uj) rendőrtiszt, tűzoltóparancsnok (eddig nem volt tisztviselői statusban), műszaki tiszt (uj) iktató, kiadó, irattárnok, irodatiszt, nyilvántartó.

A XI-ik fizetési osztályba vannak sorozva: másod osztályu közigazgatási fogalmazó (uj), másod osztályu rendőrfogalmazó (uj), számtiszt, másod osztályu adólist (uj), másod osztályu pénztári tiszt (uj), rendőrbiztos (uj), végrehajtó, irnok, városgazda (eddig nem volt tisztviselői statusba sorozva.)

Ez a törvény a város egyéb alkalmazottainak és szolgáinak családi pótlékigényéről nem intézkedik, azonban valószínű, hogy úgy, mint az állam, külön gondoskodott róluk, a város is kivételes intézkedésekkel lesz kénytelen igényeiket kielégíteni.

Berchtold külügyminiszter tanácskozásai a balkán helyzetről. Ugron István belgrádi osztrák-magyar követet — mint Ischlből jelentik — ma délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta a király. Ugron Ischlből Bécsbe utazik, hogy jelentést tegyen Berchtold Lipót gróf külügyminiszternek a balkáni eseményekről. Lukács László miniszterelnök a mai nap folyamán majdnem egy óra hosszat tartó megbeszélést folytatott Berchtold gróf külügyminiszterrel a külpolitikai helyzetről és a delegációkról. A miniszterelnök az éjjeli vonattal Ischlbe utazott. Berchtold gróf külügyminiszter szombatn reggel családjával együtt Sinajába utazik az ott nyaraló román király meglátogatására. Estig a román király vendége lesz és Bécsbe tér vissza.

Magyar pilóták repülőnapja.

(Szentistvánnapi látványosság Rákoson.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 21.

Az a néhány száz magyar rajongó, aki a kenyérkeresés idejéből ellopott perceiben már évek óta kopácsolgat egy-egy repülőgépen: merészet gondolt és Szent István napjára vendégül hívta a közönséget. A legrózsásabb kedvűek sem vártak tiz-, legföljebb tizenötkezernél több látogatót. És amint hozzávetően megállapítani lehetett, kiment mintegy ötvenezer ember, olyan hallatlanul nagy tömeg, amekkora Bleriot emlékeztetés fölszállására sem volt kíváncsi.

Erre a népvándorlásra senki nem számított, még kevésbé készült rája. A rendőrség olyan parányi számban vonult ki, hogy — amint a rendőrtisztek mondták — gondolni sem lehetett volna a tömeg fékmentésére, ha az emberőcéán valamely oknál fogva kimozdult volna a helyéből. Ám a közönség gyönyörűen viselkedett. Az érdekes és izgalmas délutánnak egyetlen zavaró mozanata sem akadt. Az alacsony, alig háromnegyed méteres drótszövény mögött nyugodtan álldogált órákon át a tömeg, amely esetleg egy vár falát megostromolta volna.

A versenynek, az aeroplán-felvonulásnak meg is van az eredménye, *negyvenhat kiló pénz gyűlt össze*, pontosan negyvenhat kiló a rákosi kasszájánál, hogy a városi elárúsító helyeken mennyi, azt még nem tudni. Az egész jövedelem husz-huszonötezer koronát tehet ki, amiből majd mégis telik egypár új motorra és legközelebb talán majd magasabbra repülnek a legények és talán több kört irnak le egyfolytában és több nyolceast és több kilencset.

Öt óra tájban egy kicsiny, vörösszínű gép gurult ki a térre, mellette ballagott az építője és egy személyben a pilótája: *Kvasz András*. Az első percben a gép is, a gazdája is csalódást okoz. A gép szegényes, meglátszik rajta, hogy garasokból került össze az ára. A pilóta pedig még szegényesebb. Ócska, olajfoltos ruha van rajta, amiben naphosszat dolgozik. Nincsen drága bőrkabátja, sem érdekesen groteszk sapkája, csak úgy ül oda a kormányhoz, mintha hétköznapi volna és a munkapad mellett kalapálna. Egy másodperc, a motorja kattogni kezd s a gép nyilsebesen suhan bele a levegőbe. Körülszáll néhány száz a tér fölött, a pilóta csinál közbe néhány vakmerő mókát, amely a közönségnek tetszik, neki pedig a nyakába kerülhet s azután simán visszatér a földre. És a közönség zajos lelkesedéssel köszönti.

Másodiknak *Prodam Guidó* száll föl Horváth Ernő gépén. Finoman, simán szökik föl a gép a magasba, ám két kör után ismét visszatér. Valami hiba akadt a motorban. Utána a horvát *Mercep* gépen száll föl az ugyancsak horvát *Novák Károly*, a ki már Zágrábban és Sziszekén is repült ezen a gépen. Néhány perc alatt már 120 méter magasságba emelkedik s ott rója egyik kört a másik után, nagyszerű biztonsággal.

Még fönt van *Novák*, amikor a magyar hadipilóta, *Székely Mihály* is indul. Karsu gépe mintegy harminc méter magasban jár, épen fordulni akar, amidőn egy erős szélroham belekap a gépbe, megbillenti az egyensúlyát s a gyönyörű gép sebesen lecsuszik. A pilótának nem esett baja, a gép azonban tönkrezuzódott.

Sorra indulnak ezek után a gépek, *Lányi* hadnagy, *Svachulay*, majd újra, több ízben *Prodam*, mignem, hét óra tájban, teljes szürkületben, fölrepül egy óriási fehér madár, *Kolbányi Géza* monoplánja, a melyet *Takács Sándor* vezet. Ez a látvány csak két-három percig tartott, de a közönség borzongva nézte. A vakmerő pilóta két-

szer is úgy megdöntötte a gépét, hogy a nézők irtóztva kiáltották: lezuhan. Ám az egész csak a pilóta kacérkodása volt, igaz, hogy a — halállal.

Steinschneider Lili is kint volt a téren, furcsa eszki mögött, de nagy szerencsétlenség, rettenetes szomorúság érte. Szombaton este érkezett meg Pestre és vasárnap egész nap a gépét leste-várta, a hatvanöt lóerős Etrich-gépet, amelyen Bécsújhelyen letette a pilóta-vizsgát. De multak az órák és a gép nem jött. Elkéste Bécsben a csatlakozást és Lili, aki erősen készült rá, hogy megmutatja a fiuknak, mi az a repülés, ha nem lett volna pilóta, biztosan sirva fakadt volna.

Károly király üzletei.

(Román államférfiak az uralkodó ellen.
— Az első felségsértési per)

Távíráti tudósítás.

Bukarest, augusztus 21.

Károly román királyt külföldön jó uralkodónak ismerik és mindössze annyi intímabb vonást tudnak felőle, hogy jó üzletember is, ami végre is nem összeférhetetlen az uralkodással. Hogy Romániában nem ilyen enyhén ítélik meg a Hohenzollern-uralkodó szereplését és hogy nincsenek elragadtatva teljesen királyuktól, arra most vet világot egy felségsértési per.

Romániában harminc esztendő óta ez az első felségsértési per. Noha évtizedek óta a leghihetlenebb támadások érték sajtó útján a királynak nemcsak uralkodói, de magánszemélyét is, a bírárság — minthogy Romániában a törvény nem mondja ki a felségsértés deliktumát — mind ez ideig nem fogta vád alá a felségsértések elkövetőit. Most azonban egy lap olyan vehemens támadásokat intézett a király ellen, olyan dolgokkal vádolta meg, amelyek elkövetése a legsúlyosabb erkölcsi korrupció kritériumát tartalmazták. A bukaresti bíróság eljárást indított a lap ellen s az egész román közvélemény és sajtó feszült érdeklődéssel várja — az első felségsértési per tárgyalását, amely a botrányok egész sorát fogja napfényre hozni.

Ennek az afférnek a kapcsolatán rendkívül érdekes perspektíva bontakozik ki — a múltból. Romániában mintegy harminc esztendő óta hatalmas *antidinasztikus áramlatok* vannak, ám ezt az áramlatot nem csupán a szociálista és demokrata párt szítja: a nagy ellenzéki pártok évtizedeken át minden alkalmat felhasználtak, hogy antidinasztikus érzületüknek nem csupán a politikai küzdelem terén, hanem a sajtóban és a nyilvánosság egyéb fórumain is kifejezést adjanak. A sajtókampányt leghevesebben a demokrata „*Adeverul*” vezette, amely a nyolcvanas években hihetetlenül erős hangon támadta állandóan a királyt és a Hohenzollern-dinasztiát. A lap május 10-én a király trónralépésének napján mindig fekete korrettel jelenik meg s ezen a napon soha sem mulasztja el az alkalmat, hogy május 10-ről, mint Románia nemzeti gyásznapijéről meg ne emlékezzék.

A támadások szereplői között Románia legkiválóbb államférfiainak és politikusainak nevét találjuk, *Sturdza* Demeter Románia volt híres miniszterelnöke, *Carp* Péter volt miniszterelnök, *Jonescu* volt igazságügyminiszter, *Filipescu* volt hadügyminiszter, továbbá *Panu György*, *Radovics*, a kamara volt alelnöke, *Nadejda* ismert politikus stb. nevei gyakran szerepeltek ebben a listában. Ezek az államférfiak és politikusok gyakran irányítói és vezetői voltak az antidinasztikus mozgalmaknak, amelyek Károly király személye ellen irányultak.

Sturdza volt miniszterelnök rendszeresen „porosz kém”-nek nevezte Károly királyt, *Filipescu* volt miniszter, az „*Epoca*”-ban egy ízben ezeket írta a királyról: — Károly király számára a román al-

kotmány üres és holt betű, a királynak egyetlen célja van csupán: minél nagyobb civilistát kaparitonson meg.

Morussi herceg, Bukarest egykori rendőrfőnöke is nem egy ízben hevesen kikelt a király ellen. *Panu György* volt kamarai alelnök azt írta többek között, hogy Károly király egy idegen instrumentum, egy egoista személyiség, aki nem szereti az országot s noha királynak hiszi magát, nem más, mint egy önző német katona, egy porosz ulánus. Minden bajnak ő az okozója, minden visszaélés felett szemet huny. A nemzeti érdekeket elárulja s minden egyes külföldi útja végzetes az országra, akire minden román ujjal mutathat.

A felségsértések szabad folyásának mi sem állta útját, amíg a múlt héten — egész Románia nagy meglepetésére — az ügyészség perbe fogta a „*Fáklya*” (Pade) című heti lapot. A lap a legvehemensebben támadta a királyt. Féregnek, piócának nevezte. A támadásra *Stroescu* romániai milliomosnak egy nyílt levele szolgáltatott újabb okot, amelyben összehasonlítást tesz Károly király és a régebbi uralkodók között Károly király rovására, akit önző embernek tart.

A *Fáklya* a király telhetetlen kapzsiságát, óriási vagyonának megszerzési módját írja meg — dokumentumokkal. *Románia tizenkét legszebb dominiuma a királyé*, aki csaknem minden nagyobb ipari vállalatban — részvényes. Amíg az országban a nyomor és betegség pusztít, a király egyre szaporítja vagyonát — írja a lap. A király sör-, sajt-, papir-, üvegyárosa, minden kartellben benne van. Ügynöke a Krupp-cégnek s közvetítője a német bankoknak. „A legnagyobb pióca, amely a rabszolgas ország vérért szivja!” írja szó szerint a cikk.

Az államügyész a cikk megjelenése után pert indított a lap ellen s Románia összes lapjai élénken kommentálták az esetet. A felségsértési per megindítása óriási feltűnést keltett Romániában. „Harminc év után végre az első felségsértési per” — írják a lapok. A „*Fáklya*” pedig újjongva fogadja a pert, hogy legyen alkalma — bizonyítani.

Ha a tárgyalást valóban megtartják, egy izgalgó, szenzációsan érdekes botrányra lesz kilátása Romániának — és az európai sajtónak!...

SPORT.

+ A Szentistván-díj. Budapestről jelentik: A huszonegyedik Szent-István-díj ugyanabban a ragyogó keretben folyt le, mint az eddigiek. A sugaras meleg napon óriás tömegben özönlött kifelé a közönség és bár az arisztokraták páholya meglehetősen üres volt annál nagyobb volt az esemény a tribün többi részén és különösen az olcsóbb helyeken, a melyeket ősi szokás szerint a vidék vett birtokába. Maga a Szent István-díj egyike volt a legérdekesebbeknek. Tizenhárom ló állott startjához, alig egy kettő olyan, amely a díjra érdemtelten volt. A közönség azonban rendületlenül kitartott Bartek mellett, amelyet a derbyben elért második helye és szombati győzelme után verhetetlennek tartottak. A nagy díjat azonban a Dreher-istálló Giegl-je nyerte meg. Bartek, csak félhossznyiira tudott föl futni a második helyre, míg a harmadik helyet Nándor foglalta el Mokán előtt.

+ A kisjenői atletikai klub football csoportja reváns mérkőzést tartott Kisjenőn a nagyszalontai atletikai klub labdarúgó csapatával a hádai sporttelepen és 6:0 arányban fényes győzelmet aratott a vendég csapaton. A K. a. k. csapatában Olasz István, Vály Dénes, Löwy és Hervay tündek ki játékkal. Bíró Mudin István (Mak.) volt. A küzdelmet igen nagy közönség nézte végig.

Aki jogosulatlanul grófnő.

— Az elvált asszony pere. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, augusztus 21.

Két esztendővel ezelőtt a szinpadis szépségeknek veszedelmes vetélytársuk akadt gróf Bethlen Aurélné, született Rády Gilda személyében. A Tizián haju szép nő egyszerre meghódította az egész szinpadit világot. Az elmúlt évben öles plakátok hirdettek, hogy gróf Bethlen Aurélné fellép a Király-színház karszemélyzetének jutalmjátéka. Fel is lépett. Pompás sikere volt. Bizonyítja azt is, hogy társzekéren kellett hazavitetnie a sok virágcsokrot, amivel tisztelői elhalmozták s a kritika is elég meleg hangon foglalkozott a grófnő fellépésével. Egy ilyen újságcikk akadt a kezébe Bethlen Aurélnak, aki csodálkozva látta, hogy elvált felesége még mindig az ő nevét használja. Megbizta ügyvédét, Péterffy István drt, hogy bírói uton tiltassa el neve viselésétől elvált feleségét. Az ügyvéd anyakönyvi kihágás miatt feljelentette Rády Gildát. Ma tárgyalta az ügyet Wiener büntetőjárásbíró. A védő, Dési Geza dr. előadta, hogy Rády Gildának joga van férje nevét viselni. A házasságot nem a nő, hanem a férj hibájából bontották fel s ilyenkor meg szokták engedni a nőnek, hogy férje nevét továbbra is viselhesse.

A bíró ezután megállapította az iratokból, hogy Rády Gilda volt jogi megbízottja elfelejtette kerni annak a kimondását, hogy ügyfele továbbra is jogosult a grófi cím viselésére. Így az nem is történt meg. Wiener büntetőjárásbíró ezek után meghozta ítéletét. Bűnösnek mondta ki Rády Gildát anyakönyvi kihágás vétségében s elítélte száz korona pénzbüntetésre. A védő az ítélet ellen felebezést jelentett be.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Aradi Zenekonzervatorium. (Szabadságtér 21) Beiratasok f. évi szeptember hó 1-én kezdődnek. Mütter Müller József, igazgató. 5258

* A gyermekrabló anyja a címe annak a szenzációs filmnek, amely ma került bemutatásra az Urániában. A közönség zsufolásig megtöltötte a színházat s várakozásában nem is csalódott. Rég nem produkált a filmgyártás oly nagyszerű képet, mint amilyen a „Gyermekrabló anyja.” A milánói Pasquali-cég legsikerültebb alkotása ez a film, amely minden tekintetben megfelel a követelményeknek. A meseje izgalmas és érdekes. A gróf és az orvos egyszerre pályáznak a dúsgazdag kereskedő leányának kezére. A leány ugyan az orvosba szerelmes, de szüleinek impónál a grófi rang, s a mágnás-kérőhöz erőszakolják a leányt. A házasság azonban nem boldog; a gróf elhanyagolja feleségét s egy táncosnővel dözsöli az éjszakákat. A grófnő véletlenül megtalálja vetélytársa arcképét férje íróasztalában. Mélyen lesutva szemrehányásokat tesz férjének, de az kezét emeli rá. Ez a durva sértés annyira megbánja az asszonyt, hogy elhagyja a gróft. Férjét nem bánja, de folyton kis leánya után vágyakozik. Végre elhatározza magában, hogy a kis leányt megszöketti. Izgalmas kalandok árán végre is hajítja tervét, de a gróf visszaköveteli gyermekét. A törvény ereje arra kényszeríti az anyát, hogy a gyermeket visszaadja, de a kis leány még sem marad sokáig apjánál. A gróf ugyanis eltékozolva vagyonát hamis játékokra adja magát, hogy fényűző életmódját tovább folytathassa. Egy alkalommal leleplezik s a szerencsétlen ember, hogy a szégyen elől meneküljön, főbe lövi magát. A kis leány végre mégis anyjához kerül, de időközben szerelmeséhez, az orvoshoz ment férjhez. A remek kép még csak a holnapi műsoron szerepel.

* A halál-autó. (Idegizgató detektívdráma az Apollóban.) Az őszi szezon első detektívdrámája méltó feltűnés kíséretében indul diadalutjára. Azokat az idegizgató helyzeteket, amelyeket eddig a személyi és technikai nehézségek miatt nem használtak ki a filmgyárak, az mind érvényre jutott „A halál-autó” című bravuros detektív-szágerben. Ha lehetett még rajtás a kinematográfia terén, akkor ezt megtaláljuk ebben a bravuros képből, amely az összes eddig bemutatott drámákkal szemben versenyen kívül áll, úgy technikaiilag, mint a cselekményének felépítését tekintve. A ha-

lál autója abban az előkelő fővárosi színházban, ahol bemutatásra került, valósággal frappírozta a közönséget s kétségtelen, hogy a sikerek sikerét fogja elérni vele az aradi Apolló-színház is. A legújabb s egyben a legszenzációsabb detektívdráma csütörtökön kerül bemutatásra az Apollóban, amikor vetítésre kerülnek még az amerikai lovasságról készített eredeti felvételek, továbbá az expressz-házasság című kétfelvonalas kacagató vígjáték. Miután ez a hatalmas műsor feltétlenül nagy érdeklődést fog kelteni a közönség között, az Apolló-színház az említett két napon öt órától kezdve éjjeli tizenegy óráig tart előadásokat. Ez alkalommal is a rendes helyérek maradnak. 177

Az Anikó-borozó

rejtelmek.

(A patronázs védenek a züllés utjára.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, augusztus 21.

A fővárosi rendőrség harminckilenc rendbeli kerítés miatt letartóztatta Vucetics Ferencné, született Fábán Anna harminchét éves borozótulajdonosnőt. Vuceticsnének 1909-ben és 1910-ben a Szövetség-utca 3. száma alatt volt a borozója. Botrányok, kihágások napirenden voltak ott. A rendőrség megtudta, hogy az asszony kiszolgálóleányokkal tervszerűen költsékesre csábítja a vendégeket s a leányokat erkölcsstelen életre csábítja. A borozót erre becsukatta a rendőrség.

Vuceticsné a Király-utca 94. száma alatt lévő Anikó-borozó üzletvezetője lett, a mely Keresztes Zsigmond névre kiváltott engedellel nyílt meg. Keresztes Zsigmond azonban csak a nevét adta az üzletnek, az igazi tulajdonosnő Vuceticsné volt. A borozóban napirenden voltak a dárídok. A rendőrség már régebben figyelte a borozót, most azonban széleskörű nyomozást indított. Kiderült, hogy Vuceticsné a közönségben lévő néhány cseledszerzővel összejárzott és tőlük szerezte a fiatal leányokat. Csinos, tizenöt-tizenhétéves leányok szobaleányi, vagy gyermekleányi állást kerestek a cseledszerzőben, mire rendszerint így fogadtak őket.

— Minek megy maga dolgozni, mikor sokkal könnyebben is megélhet?

A beszélgetésnek azután rendesen az lett a vége, hogy a tapasztalatlan leányok elszerződtek az Anikó-borozóba. Vuceticsné azokat a fiatal leányokat, akik nem akartak mulatni a vendégekkel, lerészegítette.

A rendőrség sok leányt hallgatott ki, akik sirva mondták, hogy az Anikó-borozó volt erkölcsi romlásuk helye. Erkölcsstelen merénylet címen is megindult az eljárás Vuceticsné és két vendége ellen. A leányoknak Vuceticsné lakást, kosztot és havonta tizenhatsz-husz korona fizetést ígért. A pénzt azonban nem adta meg, kosztot is alig kaptak, úgy, hogy ez által mintegy rá lettek kényszerítve a züllött életre.

Szent István előtt való éjjelen, amikor nagy volt a forgalom, a rendőrség meglepte a borozót. Ott, a patronásból megszökött leányt találtak ott. Az asszonyt és az öt leányt előállították. Elővezető parancsot adott ki azután a rendőrség a borozónak Jani nevű pincére ellen, aki szintén résztvevő asszonya üzemében.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszáma:

Szerkesztőség (éjjeli-nappal) — 357

Szerkesztőség (csak éjjel használható)

melékállomás) — — — — — 151

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — — — — — 151

Nyomda — — — — — 151

Lemondanak

a Kölcsönös Segélyező igazgatói.

— A kormány szanálási akciója. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, augusztus 21.

A fizetési zavarral küzdő Budapesti Kölcsönös Segélyező-Egyesület kis hitelezői, mintegy háromszáz kereskedő, iparos, magántisztviselő és utazó Szent István napján a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületében értekezletet tartottak, hogy veszélyeztetett érdekeik oltalmára egyöntetű eljárásban állapodjanak meg. Az értekezlet Taubner Vilmost választotta meg elnökül, aki higgadságra intette a jelenlevőket. A kiküldött bizottság előadója Baneth Sándor jelentést terjesztett elő a szövetkezet ügyeiről. E szerint kétségtelen, hogy az intézet válságát a rossz pénzügyi viszonyok folytán történt hitelmegvonások okozták. Tiszta képet az intézet státusáról még mindig nem lehet kapni, mert az igazgatóság a kiküldött bizottságnak a könyveket nem bocsájtotta rendelkezésére. Teljes világosságot csak a megindítandó peres eljárás vet majd a szövetkezet ügyeire.

Az előadó egyelőre nem tartja célszerűnek a radikális eljárást a szövetkezettel szemben és azt ajánlja, hogy az érdekeltek csatlakozzanak a folyamatban lévő mentőakcióhoz, bár ennek sikere kétséges, mert a nagy bankok segítsége ki van zárva, a kormány támogatása pedig nagyon kérdéses. A Magyar Általános Hitelbank vizsgálatának eredményét közölte már a pénzügyminisztériummal. Minthogy a kibontakozás lehetősége még megvan, nem ajánlja, hogy az értekezlet a folyamatban lévő csódkérvényhez és a megtett büntető feljelentésekhez csatlakozzék, hanem azt indítványozza, hogy az értekezlet küldjön ki egy négytagú bizottságot, mely az igazgatósággal karöltve az intézet státusát megvizsgálja, rendkívüli közgyűlés összehívását szorgalmazza és ha szükségét látja az igazgatóság ellen járjon el. Az értekezlet így értelemben döntött és négytagú bizottságot választott meg. Ez a bizottság a ma délelőtti folyamán érintkezésbe lépett a Szövetkezet igazgatóságával és most a státus megállapításával van elfoglalva.

Jellemző, hogy a sülyedő hajót ezuttal is sietve hagyják el a patkányok. Az igazgatóság volt elnöke, Feilitzsch Arthur báró, már fél év előtt lemondott igazgatósági tagságáról, négy héttel ezelőtt pedig ugyanezt cselekedte Babocsay Herman, akinek vagyoni felelőssége azonban még mindig fennáll. Az igazgatóság most azon az alapon kísérli meg a kibontakozást, hogy a kormány intervenciójára nyerendő segélyösszeg erejéig személyes garanciát akar vállalni. A pénzügyminiszter az ügy megvizsgálásával a hitelosztály egy titkárát bízta meg. A tárgyalások még folyamatban vannak és döntés semmilyen irányban nem történt.

Érdekes, hogy a szövetkezet klientélája körében igen sok fővárosi, valamint minisztériumi és rendőrségi tisztviselő szerepel, akiknek az intézet 14 év alatt törlesztendő tisztviselő-kölcsönt nyújtott fizetési előjegyzés fejében. Ezt az igen jövedelmező üzletágat az Első magyar általános biztosító társaság finanszírozta néhány év előtt, mely e célra a szövetkezetnek mintegy három millió koronát bocsájtott rendelkezésére. E követelések persze teljesen biztosítva vannak a fizetési előjegyzésekkel, úgy, hogy az Első magyar veszteség nem érheti.

Minthogy az adósok és részjegytulajdonosok közt igen sok kereskedelmi alkalmazott, továbbá utazó és tisztviselő van, ezeknek egyesületei természetileg interveniálnak majd a szanálás érdekében. A viszonyokkal ismerős körökben attól tartanak, hogy a szövetkezet esetleges csődje leg-

alább is hatvan kereskedő-cég összeomlását vonná maga után. A kormány esetleges segítőakciójának alaptételül kikötötte, hogy intervenciójának nem szabad nyilvánosságra kerülni.

A szövetkezet augusztus 31-én rendkívüli közgyűlést fog tartani, amelyen végleg eldől az intézet sorsa. Amennyiben addig az igazgatóság nem tud megfelelő kibontakozási alapot garantálni, az ellenzék el van határozva, hogy az igazgatóság feleletre vonása iránt tesz indítványt a közgyűlésnek.

HIREK.

Aradi huszárfőhadnagy repülő bravurja.

— *Kenese Waldemár sikere.* —
— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Arad, augusztus 21.

A közös hadsereg pilóta tisztjei teljes számban jelennek meg az őszi királygyakorlaton, ahol az egyik — az északi — hadtest számára feladott feladatokat fognak teljesíteni. A már ismert nevű katonai pilóták *Umlauf* kapitány, *Blaschke* és *Bier* főhadnagyk mellett most egy aradi huszártiszt ért el a bécsújhelyi repülőtéren olyan jelentős repülő eredményeket, hogy a nagygyakorlatokon már az első pilótatisztek közé sorozni.

Kenese Waldemár 12-es huszárfőhadnagyt tavasszal vezényelték ki saját kérelmére a bécsújhelyi katonai repülőiskolába. Az aradi huszárfőhadnagy gyorsan belegyakorolta magát a repülőgépvezetésbe, sikeresen letette a katonai pilótai vizsgát és ezzel véglegesen beosztották szolgálatára a wien katonai légihajózási osztályhoz. *Kenese* főhadnagy legutóbb olyan repülőteljesítményt abszolált, amelyet a rekordjavításokhoz hozzászokott bécsújhelyi repülőtéren is szenzációsnak emlegetnek.

Kedden reggel fél nyolckor *Kenese* főhadnagy kilencven lóerős motorral ellátott katonai monoplánon szállt föl a bécsújhelyi repülőtéren. A gépen utast is vitt magával: *Holinka* Vilmos vezérkari főhadnagyt. Az *Etrich* gép könnyedén felemelkedett és Wiener-Neustadt felett *Fischamend* felé repült. Mindjárt az ut elején jelentős magasságba emelkedett és eltűnt a nézők szeme elől. *Kenese* főhadnagy *Fischamend* felett elszállva Neunkirchenig folytatta útját és ott megfordulva visszatért a repülőtérré. A légvonalban százhatvan kilométer hosszú utat 86 perc alatt tette meg átlagosan 1000 méter magasságban. A legnagyobb magasság, melyet elért 1900 méter volt.

Bravuros leszállással fejezte be érdekes útját a huszárfőhadnagy: Wiener-Neustadt felé érve elállította a motort és sikeres siklórepüléssel ért földet.

— **A király magyarországi utazása.** *Bécsből* jelentik: Hír szerint a király szeptember 7. és 9. között Ischlből Bécsbe fog utazni, hogy unokájának, Erzsébet királyi hercegnőnek szeptember 9-én a wallesei kastélyban történő esküvőjén jelen legyen. A királynak Budapestre való utazása dolgában még nem történt intézkedés, de udvari körökben egész határozottan beszélnek, hogy a király az őszi elején néhány heti tartózkodásra Gödöllőre fog utazni.

— **Román herceg a közös hódcseregben.** *Bukarestből* jelentik: Katonai körökben azt híresztelik, hogy a román trónörökös pár egyik fia, a tízéves Károly herceg az ideai hadgyakorlat befejezése után be fog lépni az osztrák és magyar hadseregbe és itt fogja végezni katonai tanulmányait.

— **Lipót Szalvátor a tűzérési gyakorlatokon.** *Lugosról* jelentik: *Lipót Szalvátor* királyi herceg tűzérési főfelügyelő, aki 10 napon át a Báliniban gyakorlatozó tüzérezredek gyakorlatait szemlélte, ma este Bécsbe utazott. Utjában érintette Temesvárt, ahol félórát töltött a pályaudvaron. Kisérétében volt *Frank* Liborisz csapatfelügyelő, akivel együtt a vasuti étteremben megvacsorázott s a háromnegyed tíz órai vonattal tovább utazott.

— **Az aradi honvédek gyakorlatai.** Ma reggel öt órakor *Hauser* Henrik őrnagy vezetésével elvonult az aradi honvédszászlóalj a városból, hogy a Temes megyében megkezdődött dandárgyakorlatokon a lugosi ezreddel együtt részt vegyen. A lugosi dandár, amely a verseci 7. és lugosi 8. gyalogezredből áll *Fibis* környékén tartja gyakorlatait és mind a hat zászlóalj szombatán érkezik Aradra. A 7. ezredet a várban, a 8. ezredet a honvédhuszár laktanyában szállásolják el.

— **Személyi hir.** *Sarlot* Domokos rendőrfőkapitány befejezte karlsbadi kuráját és tegnap Aradra érkezett. Hivatalának vezetését szeptember 1-én veszi át.

— **Házasság.** *Toneza* Sebestyén gridi állami elemi iskolai igazgató e hó 1-én tartotta esküvőjét *Fröhlich* Frida fogarasi urnő kedves leányával, *Elvin* kisasszonnyal.

— **Aradi nők Otthona.** Az aradi polgári jótékony nőegylet elnöksége a Demeter utcában házat vásárolt, hogy ott elaggot nőknek otthont részesítsen. Elkészültek az átalakítási tervek és az elnökség most a várostól építési engedélyt kér. Az otthon, amelyben már minden hely be van töltve, december első felében megnyitható lesz.

— **Kálmán államtitkár beszámolója.** *Budapestről* jelentik: *Kálmán* Gusztáv kereskedelmi államtitkár ma este Kolozsvárra utazott, ahol holnap délután mondja el beszámoló beszédét.

— **Eljegyzés.** *Koch* József helybeli szálloda- és kávéháztulajdonos leányát *Margitot* eljegyezte *Murányi* Árpád kir. adólistáz *Ipolyságról*.

— **Aranylakodalom.** *Schwarz* József 90 éves battonyai gazdálkodó és neje, született *Klein* Johanna tegnap ünnepelték házasságkötésük ötvenedik évfordulóját.

— **A kilátásos kocsik útja.** *Bécsből* telefonálja tudósítónk: A Canadian Pacific vasúttársaság által rendezett kilátásos vasúti kocsijáratok megnyitása ma volt a wien semmeringi-triesti útvonalon. A megnyitó utazáson osztrák előkelőségeken kívül a külföldi sajtó képviselői vettek részt. A kilátásos kocsijáratok bevezetésével a magyar államvasutak vezetősége is foglalkozik.

— **A Tisza áradása.** *Szegedről* jelentik: Az utóbbi napokban előfordult gyakori esőzések következtében a Tisza igen megáradt. Szeged környékén a földek víz alatt állanak. Szegeden a Tisza három nap alatt egy métert emelkedett.

— **Még egy „bizalmatlan” ügyvédi kamara.** *Brassóból* jelentik: A brassói ügyvédi kamara ma tartott rendkívüli közgyűlésén 28 szavazattal 19 ellen a kormánynak és Tisza István grófnak bizalmatlanságot szavazott.

— **Porosz katonaszökevény Aradon.** Ma reggel megjelent a városházán egy 21 éves fiatal ember, aki az ügyeletes tisztet kereste. *Szcepkovszky* Teofil ügyeletes rendőrhadnagy elé vezették, akinek elmondotta, hogy Németországból jött és megszökött a szászországi Bremenben állomásozó 19. huszárezred első századától. *Bruno* Emil a neve, foglalkozására nézve pék. Rossz bánásmód miatt lett hűtlen az esküjéhez és mint-hogy pénze elfogyott barangolása közben, önként jelentkezett. Magyarország nem adja ki Németországnak a katonaszökevényeket és ezért a rendőrség *Brunot* álláshoz segíti és miután illetőségét meg fogják állapítani, az ország határára kísérik.

— **Aradi sakkozók Temesváron.** *Temesvárról* jelentik: A temesvári sakkozó egyesület napok óta tartó versenyei során ma Arad és Temesvár sakk mérkőzése került sorra. Temesvár hat legjobb játékosa összemérte erejét a legjobb hat aradi sakkozóval. A versenyben a következő párok mérköztek: Mayer (Temesvár)—Schlesinger (Arad). Steiner dr. (Temesvár)—Ábrahám (Arad). Szávay dr. (Temesvár)—Schusztér (Arad). Pesitz (Temesvár)—Kedasic (Arad). Bikics (Temesvár)—Wittenberger (Arad). Temesvár részéről győzött *Steiner* dr., *Szávay* dr., *Pesitz*, *Bikics*. Arad részéről egyedül *Schlesinger* győzött, míg a *Kende*—*Schusztér* parti remisvel végződött s így Temesvár 4½ ponttal aratott győzelmet Arad 1½ pontjával szemben. Az érdekfeszítő tornának nagy közönsége volt. A küzdelem eleinte hátrányosan állott Temesvárra nézve. Mayer egy lépés felcserélése folytán hirtelen hátrányba jutott s ellenfele erőyes támadását nem volt képes kivédeni. Az első győzelem Aradé lett. Csakhamar követte azonban Temesvár is. Szávay dr. finom pozíciójátékkal lépésről-lépésre jobban összekötözte ellenfelét s a végjátékot pár erőyes lépéssel befejezte. A következő győzelem szintén Temesváré: *Pesitz* olasz játékban a sokáig egyenlő hadállást saját javára döntötte el. A *Kende*—*Schusztér* játszmában *Kende* előnyösebben állott, azonban ellenfelének sikerült egy bátyamanőverrel döntetlenné tenni a játékot. *Bikics* csinos kombinációval elnyerte ellenfele vezérét s ezután könnyen győzött. Leghevesebb küzdelem az Ábrahám—Steiner dr. játszmában volt. Hol egyik, hol másik félnek volt minimális előnye, míg végre Steiner dr.-nak öt órai játék után sikerült finoman vezetett végjátékban ellenfelét megadásra kényszeríteni.

— **Az albán lázongás vége.** *Konstantinápolyból* jelentik: Hír szerint a minisztertanács elhatározta, hogy az albán kérdést befejezettnek tekinti, s azokkal az albánokkal, akik nem akarnak hazatérni lakóhelyükre, úgy fog elbánni, mintha rablók lennének. Holnap reggelig határidőt szabott nekik az elvonulásra, azután pedig meg fogja őket támadni.

— **Halálozás.** *Farkas* János temesvári áll. főreáliskolai tanár tizenkét éves leánya, *Ilonka* hosszas szenvedés után augusztus hó 18-án meghalt. Nagy részvét mellett temették el tegnap.

— **Merénylet a temesvári vonat ellen?** Tegnap este azt jelentették az aradi rendőrségnek, hogy az Aradról délután 5 órakor elindult temesvári vonatra az ujaradi őrháznál több lövést tettek. A nyomozás csakhamar megállapította, hogy nem lövés történt, hanem egy eddig ismeretlen tettes görönggyökkel törte be egy másodosztályú kocsik ablakait. A nyomozás folyik.

— **Vizbefúlt aradi bérkocsissegéd.** A soborsini csendőrség arról értesítette az aradi rendőrséget, hogy ott kifogták a Marosból *Boros* Mátyás bérkocsissegéd hulláját. Az elhunyt *Kertész* István aradi bérkocsisnál volt alkalmazásban. Mérnököt vitt Soborsinba, ahol lovait usztatta meg a Marosban, az egyik lóról lefordulva a vízben megfulladt.

— **Megmérgezte az apósát.** *Bécsből* jelentik: *Janka* János albertsdorfi vendéglőst veje *Sieber* Adolf a napokban Bécsbe hozta az Allgemeine Krankenhausba, ahol tüdőbaját gyógyíttatta. *Sieber* legutóbbi látogatása alkalmával a szigorú kórházi tilalom ellenére sört vitt be apósának. *Janka* ivott a sörből és megkínálta az egyik beteg társát is, de nemsokára mindketten elvesztették eszméletüket és rövid idő múlva meghaltak. A holttest felboncolása után nagy mennyiségű sósavas morfint találtak a belekben. Megállapították, hogy *Sieber* azért mérgezte meg apósát, hogy hamarabb jusson vagyonához. Letartóztatták.

— Szerencsétlenség a demokrata konventben. *Newyorkból* jelentik: Indianapolisban ma tartották meg a demokraták a jelölést az alnöki állásra. *Parker* demokrata vezér beszéde közben az egyik hatalmas faállvány összeomlott és hetven ember került alá. A szerencsétlenségnél a demokratáknak néhány kiváló vezére is megsebesült. Remélik, hogy egy sebesülés sem lesz halálos kimenetelű.

— **Brillians, gyémánt, arany, ezüst ékszerek, ezüstneműek, órák** előnyösen beszerezhetők *Igaz Sándor elsőrangú* ékszerésznél Arad, Andrassy-tér Minorita-palota. Telefon 321.

— A nyomorgó családnak. A. L. Arad 4 koronát küldött kiadójavatalunk címére a nyomorgó család (Bauer Antalné és gyermekei Határ-utca 9.) részére. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— **Büvész-előadás.** Kellemetlen időjárás miatt tegnap a *Gambrinus* kerthelyiségében *Stampfl* (Alapi) és leánya *büvészek* előadása megvárható nem volt. A hirdett előadást csúttörtökön, augusztus hó 22-én tartják meg. Kezdeté fél 9 órakor. Belépti díj nincsen.

— **Leégett fürdőszálló.** *Berlinből* jelentik: Ma reggel hét órakor a flenszburger fürdőszállóban tűz támadt, amely rohamosan terjedt. A szálló lakóit nagy rémület fogta el és mindenki riadtan menekült az égő házból. A szálló teljesen leégett és a vendégek minden poggyásza odaveszett.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 15-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: *Született:* Lenkey Antal építőmesternek Jolán nevű leánya. Gyeluk Péter asztalosnak Teréz nevű leánya. Czako József fékezőnek Margit nevű leánya. Betyár János vasuti őrnök András nevű fia. Faragó Miklós napszámosnak Margit nevű leánya. *Meghalt:* Onn Jánosné 21 éves szolgáló neje. Bán Istvánné 29 éves kőműves neje. Markovics Géza 2 hónapos fiú. Bergeci Ágoston 48 éves főpincér neje. *Házasságok kötött:* Thurzó Lajos kereskedő Nadabán Ilonával. Julén Demeter géplakatos Klein Katalinnal. Wingert Márton vasuti gyakornok Theisz Erzsébettel. Simon Ferenc cipész Zsoltész Katalinnal. Klaitz Vilmos magánhiv. Hoffmann Juliannával.

— **Az Alföldi Gazdasági Egyesület Széchenyi felső kereskedelmi iskolája** Budapesten f. é. szeptember 1-én nyílik meg. Az intézet: végzett növendékei elhelyezéséről is gondoskodik. Jelentkezhetni az igazgatóságnál: Budapest, V. Személynök-u. 7. 5377

— **Deutsch Sándor okl. táncitanító táncintézetét** 1912. szeptember 3-án kedden az ipartestület dísztermében nyitja meg, melyre beíratkozásokat már most elfogad lakásán Bercsényi-M. utca 18. z. a. A vasárnapi délu áni diákolon szeptember 15-én oeszi kezdetét. 5133

— **Szabó-féle pármái ibolya** szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcórt üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér. 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz és Hanzu Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipereszappangyáros Miskolcon. 4041

— **Használt tankönyveket** legelőnyösebben vásárol *Ingusznál* csak a *Weitzer-utcában*. 5151

— **Vásárló közönség szíves figyelmébe** ajánljuk a *Weitzer János utcában* (főpostával szemben) már megnyitott *üveg, porcellán, lámpa és díszműárak versenypárhuzatát*, hol a legizlésebb képkeretezések is legolcsóbb árakban aznap elkészíttetnek. — *Üzletelv:* Szolid kiszolgálás, szatott árak mellett.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

— **Aradmegye legújabb kézi térképe** vászonra huzva 1 korona. *Ingusz I. és fia* könyvkereskedésben Arad. 5151

— **A Biró-féle „Havasí Gyopár Crém”** Párisban. Egy elsőrangú és kiváló magyar szépitőszernak a kitüntetéséről értesülünk. A párisi hygienikus kiállításon a Grand Prix érdemkeresztjével, aranyéremmel és díszoklevéllel tüntette ki a zsüri a dr. Biró-féle „Havasí Gyopár Crém” készítményeket. E magas kitüntetés felülmúlhatatlan és legjobb arcápoló-szereket érte és ezzel szinte bebizonyítva látjuk, hogy kozmetikai termékeinkért nemcsak restelkednünk nem kell a külföld előtt, de azok helyüket megállva, versenyképesek is. 5093

— Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárán Arad, Boros Béni-tér. 4676

— **Felhívjuk az olvasó közönség szíves figyelmét** *Korányi Jenő* cégnek mai lapunkban megjelent hirdetésére.

— **Friss olajfestékek, ecsetek és felfeszített festővásznak** *Kerpelnél* kaphatók.

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillért, 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért** kaphatók kölcsönzésre *Kerpel Izsó* kölcsönzőintézetében, Aradon.



Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek, köszvény, hólyag- és vesebetegnek.

Félpohár VITA-forrás a gyomorfégést azonnal megszünteti!

A vállalat tulajdonosa: 8271

CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-12

Főraktár: Kardos Miklós ásványvízkereskedőnél Arad.

Kapható: Éles Ármin, Nagy Farkas, Dalmel Lajos, Dürr, Fejér Gyula stb. cégeknek.

TARKASÁGOK.

(A *Rubens*-képek.) Egy kis anekdóta annak jellemzésül, hogy a híres képtárak milyen „műkincseket” őriznek:

Az agg *Rubens* egy szép napon feltámadt sírjából. A javíthatatlan festő újra éledve is elsősorban a festmények iránt érdeklődött és első útja a müncheni királyi képtárba vezeték. Itt kellő reverenciával fogadták a már az akadémia által is tehetségesnek elismert festőt. Első sorban a muzeum disztét, a *Rubens* gyűjteményt mutatták be neki. Az ősz festő hosszú ideig szemlélte a képeket.

— Szép — szép — szólalt meg végre a muzeum igazgatóhoz fordulva, de ki festette ezeket a csinos dolgokat?

(A *Vingai*.) Egy sápadt kis gyerek vándorolt a kávéházban asztaltól-asztalra. *Vingai* bonbonokat árult. Az egyik asztalnál megszólította egy szemüveges ur:

— Mit árulsz?

— *Vingait!* Tessék kérem parancsolni, egy korona egy dohoz!

— Nem veszek! Hátha nem jók?

A fiú szolgálatkészen felbontott egy csomagot:

— Kérem, tessék megkóstolni!

A leendő vevő tényleg kivett egy bonbont. Ugy látszik ízlett is neki, mert így fordult a fiúhoz:

— Jó, ezt a csomagot megveszem. De csak negyven krajcárt adok érte.

— Kérem, nem adhatom oda csak egy koronáért!

Erre már dühös lett a vevő:

— Micsoda szemtelenség! — kiabálta — hogy mer egy koronát kérni egy felbontott csomagért, amelyből különben is hiányzik egy bonbon!

(*Először, másodszor harmadszor.*) Schwarz Ábrahám egy fazekat kért kölcsön Kohn Árontól. Mit tesz azonban isten? A fazék megrepedve került vissza Kohn Áronhoz. A repedt fazék ügye különböző civódások után a községi bíró elé került.

A bíró először Schwarz Áron alperest hallgatta ki.

— Én nem is tudom, mit akar tőlem ez a Kohn! — mondotta. Először, nem is kértem tőle kölcsön semmiféle fazekat. Másodszor, amikor azt a fazekat kaptam, az már meg volt repedve és különben is harmadszor, amikor én a fazekat visszaadtam, még nem is volt megrepedve!

VÁROS ÉS MEGYE.

Nem szaporítható a városatyák száma. Arad város törvényhatósági bizottsága ez év április hó 12-én tartott közgyűlésében kimondotta, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok számát a legújabb népszámlálási adatok alapján százhattal emeli és az előkészületek megtételére egy bizottságot delegált. Ugyanebben a határozatban azonban illuzorissá tette az intézkedését maga a közgyűlés, mert a végrehajtás terminusát arra az időre tolta ki, amikor a képviselőház a városi törvényt megalkotja. Többen megfélebbezték ezt a közgyűlési határozatot és arra kérték a belügyminisztert, hogy az semmisítse meg, mert a törvényhatóság négy héttel előbb minden megszorítás nélkül mondotta ki a városatyák számának szaporítását és csak tévedés lehet az, hogy a törvényhatóság négy hét alatt megváltoztatta egy ügyben az elhatározását. A belügyminiszter ma érkezett leiratával arról értesítette Arad város közönségét, hogy a *felebbezéseket elutasította*, az április 12-iki közgyűlés határozatát *hagyja jóvá* és így a törvényhatósági bizottsági közgyűlés tagjainak száma néhány esztendeig változatlan marad.

Pénztárvizsgálat a városonál. Arad város törvényhatósága által kiküldött pénztárvizsgálóbizottság ma Varjassy Lajos polgármester elnöklésével vizsgálatot tartott a városi pénztárban és ott mindent rendben talált.

Boros Béni szobra. A belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlésnek azt a határozatát, amellyel *Boros Béni* szobrának felállításához 5000 korona hozzájárulást szavazott meg a város részéről.

Új utca név. A Mocsár-utcai lakosok ma beadott kérvényükben arra szölitják fel a tanácsot, hogy utcájukat nevezze el Madách Imre nevére.

MULATSÁGOK.

(=) **Felülfizetés.** Az ujarad—zsigmondházi önkéntes tűzoltó testület 1912. évi augusztus hó 8-án este a Martini-féle sörcsarnokban fényesen sikerült táncmulatságot rendezett, melyre következő felülfizetések folytak be: Báró Nopcsa Elekné 30 K, Csenkey Károly 5 K, Kisszentmiklósi tűzoltó testület 5 K, Mayer K. János 4 K, Fisemer János dr. 4 K, Michlbach György 4 K, Birkenheuer Mihály dr. 3-80 K, Tilger Nándor 3-80, Hruzek Béla 3 K, Herold Antal 3 K, Várhelyi Ambrus 3 K, özv. Hemmen Mátyásné 2-80 K, Schäffer Béla 2-60 K, ifj. Krebs Ignác 2 K, Zelinka János 2 K, Jamnitzky János 2 K, Feilein Jakab 2 K, özv. Mayer Józsefné 2 K, Welti György 1-80 K, Eusch János 1-80 K, Weil Károly 1-80 K, Lambert Miklós 1-80 K, Maráth János 1-80 K, Kirch Mátyás 1-60 K, Steingasser Miklós 1-60 K, Margittai Károly 1-60 K, ifj. Wagner Nándor 1-60 K, Stefanovits N. 1-50 K, Schork Ernő 1-20 K, Prohászka N. 1-20 K, Leitinger N. 1-20 K, Scheirich János 1-20 K, Borbély Aladár 1-20 K, Linn Henrik 1 K, N. N. 1 K, N. N. 1 K, Ander Mihály 80 f, B. K. 80 f, Hartmann Gyula 80 f, Krati Antal 80 f, Metz Ferenc 80 f, Haackel Ignác 80 f, Becker Mátyás 80 f, Welsch Mátyás 80 f, Schaff György 80 f, Petule Jakab 40 f, Klein János 40 f, Weisz József 40 f, Becker József 40 f, Sachs Robert 40 f, Vida József 40 f, Schork József 40 f, N. N. 40 f, Fischl Artur 20 f, Szieger Mihály 20 f, Kirsch József 20 f, Triebel Fülöp 20 f, Sachs Antal 20 f. Ezen felülfizetésekért ezuton is köszönetét fejezi ki: *Martini* Mátyás, parancsnok.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kovács Gyula ügye a királyi tábla előtt. *Budapestről* jelentik: A királyi tábla szüneti tanácsa mai ülésében foglalkozott *Kovács Gyula* képviselő szabadelábrahelyezés iránti kérelmével. A tanács zárt ülésben két óra hosszat tárgyalta az ügyet, döntésre azonban ma még nem került a sor, hanem ez csak holnap, vagy holnapután várható. A kiszivárgott hírek szerint a tár-

NEUMANN M.

uri szabó

es. és kir. udvari és kamarai szállító



férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

5111

Elősmert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

gyalást már befejezték és csupán csak a végzés hosszú indokolásának szövegezése van még csak hátra. Valószínű, hogy a királyi tábla nem fogadja el a védők felfolyamodásainak indokait és így Kovács Gyula továbbra is fogva marad.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 21

Készárú.

Amerika 1/2-el magasabb. Kínálat kielégítő, vétel-kedv mérsékelt, 4 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.43—11.44	11.46—11.47
Buza 1913. áprilisi	11.84—11.85	11.87—11.88
Rozs 1912. októberi	9.50—9.51	9.50—9.51
Tengeri 1912. aug.	9.6—9.67	9.85—9.86
Tengeri 1913. májusi	7.63—7.64	7.71—7.72
Zab 1912. októberi	9.86—9.87	9.73—9.74

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Augusztus 21. —

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	107.50
Magyar koronajáradék 4%	—	—	87.15
Magyar koronajáradék 3 1/2%	—	—	76.75
Magy. földteherm. kötvény 4%	—	—	87.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	—	—	89.50
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	—	—	213.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	143.—
Osztrák járadék papírban	—	—	87.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	90.90
Osztrák járadék aranyban	—	—	113.—
Osztrák koronajáradék 4%	—	—	87.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	20.65
Magyar hitelbank-részvény	—	—	851.—
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	646.25
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	—	711.50
20 frankos arany (Napoleonador)	—	—	19.09
Német birodalmi márka	—	—	117.80
Londoni vista	—	—	241.10
Páris vista	—	—	95.37 1/2
10 márkás arany	—	—	23.55

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. augusztus 21.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	10.40—10.45
77	—	—	10.50—10.60
78	—	—	10.50—10.60
79	—	—	10.60—10.70

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	10.40—10.45
Rozs	—	—	8.55—8.65
Arpa	—	—	8.90—9.00
Zab	—	—	9.25—9.30
Tengeri	—	—	9.30—9.35

Kőbányai sertéspiac.

— Augusztus 21 —

Augusztus 16. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 160—162 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 164—166 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 170—174 fillérig.

Sertéslétszám: 1912. évi augusztus hó 14. napján volt készlet 37190 drb. — 1912. augusztus hó 15-én felhajtott 108 drb. — 1912. augusztus 15-én elszállított 513 drb. — 1912. augusztus 16. napjára maradt készletben 36785 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: élénk.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma csütörtökön, 1912. augusztus 22-én

1. Egy feminista álma. Humoros. — 2. Megcsalt cseléd. Humoros. — 3. Olgát siratom. Kacagtató. — 4. A gyermekrablás. Dráma.

Előadások délután 1/2 7 órától kezdve esti 1/2 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadás katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma csütörtökön, 1912. augusztus 22-én:

1. Amerikai lovasság. Természetutáni felvétel. — 2. Egyiknél üzlet, másiknál bűn. Dráma. — 3. Expressz házasság. Kacagtató. Halál-autó. Dráma.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódva egészen 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholly, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Müsort ingyen kapni a jegyzedőknél. — Saját zenekar. — Ruhátár. — Büffet.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

A „Függetlenség” folyó évi 1874. k. számában megjelent cikkre vonatkozólag kö vetkező a nyilatkozatom:

A rosszakaratu ráfogásokkal szemben, kérem a tisztelt közönséget, hogy a cikk után ró l am alkotott ítéletüket a törvényes igazság kiderítéséig függesszék fel. Azután újból jövök az igazsággal, nyilatkozatommal és a megtorlással.

Arad, 1912. augusztus 21.

5379

Angyalaty Tivadar.

Telefon városi és megyei Telefon
902. 902.

FÉLÁRU
SZÉP, TISZTA
ÚJ BEKÖTÉSŰ
ISKOLAKÖNYVEK

LEGUJABB KIADÁSBAN,
LEGELŐNYÖSEBBEN KAPHATÓK

DÉCSI GÉZA
KÖNYVÜZLETÉBEN NÁDASDY-PALOTA.

Igyunk jó és olcsó ásványvizeket!

Ásványviz ivók szíves figyelmét felhívom, hogy az elősmert világhírű

Málnás borvizből

egy újabb frissítőtűsü waggonküldemény érkezett. Továbbá kizárólagos raktárt tartok a legjobb magyar ásványvizekből u. m. Szolyvai, Polenai, Lubi Erzsébet és Pannónia természetes égvényes forrasvizekből, melyeket a helybell orvos urak általában legmelegebben ajánlanak. Kivána'ra készséggel díjmentesen hazaszállítom. Kaphatók továbbá az összes vendéglőkben és fűszerüzletekben. Főraktár és vezérképvelet:

Rubinstein Mór 5366
butórszállítónál Arad, Minorita-palota.

Kedves mama, rosszul vagyok.

Azt hittük, a hegyi levegő használ majd, az orvos azonban azt mondja, hogy inkább tengerre kellett volna mennem! Most azonban már itt vagyok s az állapotom nem engedi, hogy mindjárt elutazzam innen. Kérlek küldj azonnal néhány doboz valódi Fay-féle szódent ásványpasztillát, ez mindig használt nekem és enyhítette a bajomat. Remélem, ha lesz szódentim, elbírom majd a hegyi levegőt is. Egy doboz szódent ára 1 korona 25 fillér.



Világhírű
Hazelwood
amerikai
czipők

egyedüli lerakata 16 K., 20—24 K. árban

Kutányi J., Arad,

Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

2041—IV.

yári színes czipők és angol tennis

CZIPŐK

Engelhardt Chassalla SZANDALLOK

már megérkeztek!!

Valamint a világhírű



SALAMANDER-CIPŐK

Hegységárban, 1901

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad—Tel. mesvár kaphatók.

Képes a jegyzék díjtalanul.

Egyéves önkéntes uraknak figyelmébe ajánlom dusan felszerelt EGYENRUHA RAKTÁRAMAT.

Készítetek bármely fegyvernemhez tartozó teljes felsze-

relést a legjobb és legfinomabb kivitelben jutányos árban.

Karácsonyi Márton

katonai egyenruha és angol uriszabó. 5071

Uzlet: Arad, Weitzer János-utca. (Postával szemben.)
TELEFON 502. TELEFON 502.

Készpénz

Jelzálogkölcsonők, törlesztéses kölcsönök, tisztviselő kölcsönök, a legrövidebb idő alatt folyósíttatnak. Terményekre, árukra, sorsjegyekre, biztosítási kötvényekre, földbérloknek instrukciókra előleget, készpénzkölcsönt szerez, olcsó kamatláb mellett. Sorsjegyek készpénz és részletfizetésre. Biztosítások megkötése. Fuvarlevelek szakszerű felülvizsgálata. Házak, birtokok eladását és vételét, üzletek, kávéházak, vendéglők átadását és átvételét, földhaszonbérleteket gyorsan és jutányosan közvetít 4941

MARTINOVITS M.

ARAD, Kossuth-utca 39. szám.

Ezelőtt Fábrián-utca 11. szám.

Bel- és külföldi gyárak képviselője

Épület és műlakatos műhely.

Tisztelettel értesítem Arad és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy Aradon, Szt. Pál-utca 1. szám alatt volt Lengyel-féle 4765

Épület és műlakatos műhelyt

megvettem. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát, n. m.: épület- és portálc-vasalásokat, műmunkákat, szírácsokat, új kutak felállítását, valamint kutak javítását. Szíves pártfogást kérve, tisztelettel

Csillag Géza

épület- és műlakatos.

Eladó!

Orczy-utca 26. sz. HÁZ

és ÜRES TELEK

Orczy-u. 27. sz. 1/2 HOLD

TELEK szabad kézből

ELADÓ. Bővebbet:

Scherhag Jakabnéál.

5251

Legcélszerűbb szab.

jég-szekrények

minden nagyság és kivitelben, ugyszintén háztartási, vendéglői és nagy hűtők gyári áron kaphatók

Husserl Manó

jégszekrény gyárában

Arad, Szent Pál-utca 11. szám

Különlegesség szénasav és légnyomású sörkímérő szekrényekben. 3411

Gyümölcs- és szőlő-szállító

KOSARAT

bármily mennyiségben legelőnyösebben szállít

Kosár Értékesítő Központ,

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-

6905 utca 49. szám.

Legelőnyösebb beszerzési forrás
arany és ékszer árukban.

Losonczy Lajos

órás- és ékszerész üzlete

Arad, Vörösmarty-utca 1.

Ajánlja dusan felszerelt óra és ékszerraktárát, ugyszintén mindenemű látszereszerzői cikkeket, bor, szesz és hőmérőit legkötönyebb gyártmányuakat.

Tört aranyat és ezüstöt legmagasab árban veszek. 5348

Kiváló tisztelettel

Losonczy Lajos,

Aradi Hitel- és Takarékpénztár
Zálogosztály becsüse.

Kereskedőseged

kerestetik Marosvásárhelyre

FOGOLYAN BOGDAN

első női divatüzletébe. Aján-

latok a cég címére Maros-

vásárhelyre küldendők. 4846

Megnyilt

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy

Vörösmarty- és Petőfi-utcák

sarkán levő

vendéglőmben

tisztán kezelt ételek, olcsón kaphatók.

Havi abbonensek felvétetnek!

Tisztelettel

Szekeres Lajos

vendéglős. 5338

Szalkai Arminné

himző- és fehérnemű üzlete

Arad, Weitzer János-u. 3.

Női-, férfi- és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 5288

Szines és fehér himzések,
ugyszintén fehérnemű varrások olcsó
árban készülnek.

Himző és fehérnemű-
varró leányok fizetés-
sel felvétetnek.

Uj halüzlet Aradon

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy
Aradon, Asztalos Sándor-utca 6. sz. alatt
(a volt „arany ABC” mellett) folyó évi augusztus hó 22 én

halüzletet nyitunk

hol mindenkor élő és friss állapotban levő dunahal kapható, amit
különösen a t. vendéglős urak figyelmébe ajánlunk. Pötörék-
vésünk mindig oda fog irányulni, hogy a nagyérdemű közörséget
pontosan és jutányos napi áron kiszolgáljuk, miért is szíves
pártfogását kérjük. Teljes tisztelettel

Farkas Simon és Társa

5331

ARADI ZENECONSERVATORIUM

(Szabadság-tér 21. sz.)

Beiratások folyó évi szeptember hó 1-én kezdődnek.

Fő tanszakok: Zongora, hegedű, magánének, gordonka és mélyhegedű.

Mellék tanszakok: Zeneelmélet (kötelező) összhangzattan, karének, kamarazene s kívánatra zenetörténet.

Eddig az Orsz. magy. kir. zeneakadémia előkészítő, kiképző s az énektanárnői képesítő vizsgát összesen 26 növendék sikerrel tette le.

A tanítás szigoruan az Orsz. magy. kir. Zeneakadémia tanmóduszere szerint történik.

Előkészítő tanfolyam az Orsz. magy. kir. Zeneakadémia vizsgáira.

MÜTTERMÜLLER JÓZSEF igazgató.

Mesés szép lesz az a hölgy

aki a **HAJÓS-féle Ibolya Cremet** használja. Az arcibőrt vakító fehérre varázsolja. Eltűntet mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra.

Ara egy tégelynek 1 kor., Ibolya bőlgypor 1 kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: **HAJÓS ÁRPÁD** gyógyszer-tárában **ARAD, Andrásy-tér 22. sz.**

Láb- és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik, ha az izzadó részeket „**PEPPÓ**”-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a válladékok megszűnnek: teti és tökéletesen szagtalanítja.

Egy üveg ára utasítással 1 korona.

M. kir. államvasutak.

Arad-Hegyaljai H. E. M. V.

Nyári menetrend.

Érvényes 1912. május 1-től.

Állomások	Sz. V.	Gy. V.	Sz. V.	Gy. V.	Sz. V.	Gy. V.	Sz. V.	Gy. V.
Arad ... ind.	5-03	6-30	8-20	11-42	4-16	4-51	9-24	9-58
Sófőny	5-05	6-32		11-58	4-18	4-53	9-26	10-00
Kürtös	5-07	6-34		12-00	4-20	4-55	9-28	10-02
Lókőszáza	5-09	6-36		12-02	4-22	4-57	9-30	10-04
Bánhidai majr	5-11	6-38		12-04	4-24	4-59	9-32	10-06
Országút	5-13	6-40		12-06	4-26	5-01	9-34	10-08
Kétegyháza	5-15	6-42	9-03	12-08	4-28	5-03	9-36	10-10
Ujkegyes	5-17	6-44	9-05	12-10	4-30	5-05	9-38	10-12
Békés-Csaba	5-19	6-46	9-07	12-12	4-32	5-07	9-40	10-14
Békés-Földvár	5-21	6-48	9-09	12-14	4-34	5-09	9-42	10-16
Mesőbény	5-23	6-50	9-11	12-16	4-36	5-11	9-44	10-18
Gyoma	5-25	6-52	9-13	12-18	4-38	5-13	9-46	10-20
Moson	5-27	6-54	9-15	12-20	4-40	5-15	9-48	10-22
Moson	5-29	6-56	9-17	12-22	4-42	5-17	9-50	10-24
Pusztapata	5-31	6-58	9-19	12-24	4-44	5-19	9-52	10-26
Pusztapata	5-33	7-00	9-21	12-26	4-46	5-21	9-54	10-28
Szajol	5-35	7-02	9-23	12-28	4-48	5-23	9-56	10-30
Szajol	5-37	7-04	9-25	12-30	4-50	5-25	9-58	10-32
Ujváros	5-39	7-06	9-27	12-32	4-52	5-27	10-00	10-34
Tápiógyörgye	5-41	7-08	9-29	12-34	4-54	5-29	10-02	10-36
Tápiószecső	5-43	7-10	9-31	12-36	4-56	5-31	10-04	10-38
Nagykőrös	5-45	7-12	9-33	12-38	4-58	5-33	10-06	10-40
Tápiószecső	5-47	7-14	9-35	12-40	4-60	5-35	10-08	10-42
Tápiószecső	5-49	7-16	9-37	12-42	4-62	5-37	10-10	10-44
Mende	5-51	7-18	9-39	12-44	4-64	5-39	10-12	10-46
Gyémán	5-53	7-20	9-41	12-46	4-66	5-41	10-14	10-48
Mátyás	5-55	7-22	9-43	12-48	4-68	5-43	10-16	10-50
Békés	5-57	7-24	9-45	12-50	4-70	5-45	10-18	10-52
Kőbánya fel. p. u.	5-59	7-26	9-47	12-52	4-72	5-47	10-20	10-54
Budapest k. p. u.	5-61	7-28	9-49	12-54	4-74	5-49	10-22	10-56

Állomások	Sz. V.	Gy. V.	Sz. V.	Gy. V.	Sz. V.	Gy. V.	Sz. V.	Gy. V.
Budapest kpu ... ind.	11-25	7-05	7-50	2-00	12-20	5-08	9-24	9-58
Kőbánya felső p. u.	11-27	7-07	7-52	2-02	12-22	5-10	9-26	10-00
Békés	11-29	7-09	7-54	2-04	12-24	5-12	9-28	10-02
Maglód	11-31	7-11	7-56	2-06	12-26	5-14	9-30	10-04
Gyémán	11-33	7-13	7-58	2-08	12-28	5-16	9-32	10-06
Mende	11-35	7-15	7-60	2-10	12-30	5-18	9-34	10-08
Tápiószecső	11-37	7-17	7-62	2-12	12-32	5-20	9-36	10-10
Tápiószecső	11-39	7-19	7-64	2-14	12-34	5-22	9-38	10-12
Nagykőrös	11-41	7-21	7-66	2-16	12-36	5-24	9-40	10-14
Tápiószecső	11-43	7-23	7-68	2-18	12-38	5-26	9-42	10-16
Tápiószecső	11-45	7-25	7-70	2-20	12-40	5-28	9-44	10-18
Mende	11-47	7-27	7-72	2-22	12-42	5-30	9-46	10-20
Gyémán	11-49	7-29	7-74	2-24	12-44	5-32	9-48	10-22
Mátyás	11-51	7-31	7-76	2-26	12-46	5-34	9-50	10-24
Békés	11-53	7-33	7-78	2-28	12-48	5-36	9-52	10-26
Kőbánya fel. p. u.	11-55	7-35	7-80	2-30	12-50	5-38	9-54	10-28
Budapest k. p. u.	11-57	7-37	7-82	2-32	12-52	5-40	9-56	10-30

Állomások	Sz. V.	Gy. V.	Sz. V.	Gy. V.	Sz. V.	Gy. V.
Tétele ... ind.	8-15	3-51	10-57	2-05	8-17	3-53
Gyaláshely (6)	8-17	3-53	10-59	2-07	8-19	3-55
Alvincs (6)	8-19	3-55	11-01	2-09	8-21	3-57
Szászváros (6)	8-21	3-57	11-03	2-11	8-23	3-59
Pleki (6)	8-23	3-59	11-05	2-13	8-25	3-61
Déva (6)	8-25	3-61	11-07	2-15	8-27	3-63
Mároslé (6)	8-27	3-63	11-09	2-17	8-29	3-65
Zám (6)	8-29	3-65	11-11	2-19	8-31	3-67
Sobors (6)	8-31	3-67	11-13	2-21	8-33	3-69
Marosbors (6)	8-33	3-69	11-15	2-23	8-35	3-71
Konop (6)	8-35	3-71	11-17	2-25	8-37	3-73
Milova-Odv. (6)	8-37	3-73	11-19	2-27	8-39	3-75
M. Radna (6)	8-39	3-75	11-21	2-29	8-41	3-77
Radabart (6)	8-41	3-77	11-23	2-31	8-43	3-79
Opalos (6)	8-43	3-79	11-25	2-33	8-45	3-81
Opalos megálló (6)	8-45	3-81	11-27	2-35	8-47	3-83
Gyere (6)	8-47	3-83	11-29	2-37	8-49	3-85
Maroscsés (6)	8-49	3-85	11-31	2-39	8-51	3-87
Óthalom (6)	8-51	3-87	11-33	2-41	8-53	3-89
Arad (6)	8-53	3-89	11-35	2-43	8-55	3-91

Állomások	Sz. V.	Gy. V.	Sz. V.	Gy. V.
Arad ... ind.	6-15	12-37	4-33	7-10
Ujváros	6-17	12-39	4-35	7-12
Németság	6-19	12-41	4-37	7-14
Vinga	6-21	12-43	4-39	7-16
Országhely	6-23	12-45	4-41	7-18
Merczfalva	6-25	12-47	4-43	7-20
Merczfalva	6-27	12-49	4-45	7-22
Szentandrá	6-29	12-51	4-47	7-24
Temesvár-Jv. ... ind.	6-31	12-53	4-49	7-26

Állomások	Sz. V.	Gy. V.	Sz. V.	Gy. V.	Sz. V.	Gy. V.
Arad-Radabart ind.	4-30	7-00	10-00	1-00	4-00	7-30
Uj-Mikolaka	4-32	7-02	10-02	1-02	4-02	7-32
Mikolaka	4-34	7-04	10-04	1-04	4-04	7-34
Óthalom	4-36	7-06	10-06	1-06	4-06	7-36
Mondorlak	4-38	7-08	10-08	1-08	4-08	7-38
Mondorlak-Gyere	4-40	7-10	10-10	1-10	4-10	7-40
Maroscsés	4-42	7-12	10-12	1-12	4-12	7-42
Szabadhely	4-44	7-14	10-14	1-14	4-14	7-44
Gyere	4-46	7-16	10-16	1-16	4-16	7-46
Aradkövi	4-48	7-18	10-18	1-18	4-18	7-48
Kovács	4-50	7-20	10-20	1-20	4-20	7-50
Livada	4-52	7-22	10-22	1-22	4-22	7-52
Világos	4-54	7-24	10-24	1-24	4-24	7-54
Galsa	4-56	7-26	10-26	1-26	4-26	7-56
Muska	4-58	7-28	10-28	1-28	4-28	7-58
Pankota	4-60	7-30	10-30	1-30	4-30	7-60

Állomások	Sz. V.	Gy. V.	Sz. V.	Gy. V.	Sz. V.	Gy. V.
Pankota ... ind.	4-20	7-00	9-50	12-50	3-50	6-50
Muska	4-22	7-02	9-52	12-52	3-52	6-52
Galsa	4-24	7-04	9-54	12-54	3-54	6-54
Világos	4-26	7-06	9-56	12-56	3-56	6-56
Livada	4-28	7-08	9-58	12-58	3-58	6-58
Kovács	4-30	7-10	10-00	1-00	4-00	7-00
Aradkövi	4-32	7-12	10-02	1-02	4-02	7-02
Gyere	4-34	7-14	10-04	1-04	4-04	7-04
Szabadhely	4-36	7-16	10-06	1-06	4-06	7-06
Maroscsés	4-38	7-18	10-08	1-08	4-08	7-08
Mondorlak	4-40	7-20	10-10	1-10	4-10	7-10
Óthalom	4-42	7-22	10-12	1-12	4-12	7-12
Mikolaka	4-44	7-24	10-14	1-14	4-14	7-14
Uj-Mikolaka	4-46	7-26	10-16	1-16	4-16	7-16
Arad-Radabart-ot	4-48	7-28	10-18	1-18	4-18	7-18

Telefon 387. sz.

I. rendű 253-as számú szabadalmazott hornyolt és közönséges

**Fedélcserép,
Portlandcement,
Gipsz,
Fedőlemezek,
Mádfonat és
Kész**

legolcsóbban kapható

4575

Braun N. A.

cégnél

Arad, Boros Beni-tér 7.

Pathefonok

és Pathe-lemezek. a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 5741Telefon
szám 23.Telefon
szám 23.

Ujj János

cement-ipartelepe, Kisjenő-Erdő-hegy és Nagyzerinden (Arad m.)

Készít betoncsöveket, kövező lapokat, műmárvány teraszó és mosalk lapokat, oszlopokat, lépcsőket, pallókat, cserepet, téglát, vasbetetes kutgyűrűket, kályha-alátéteket tetszés szerinti hosszúságú itató vályukat stb.

Ezen ipartelep költségvetéseket és terveket, vasbetetes betonhidakra és járdák betonozására is készít. 5341

Amerikai Gyorstalpalo Vállalat
Tökölly-tér 2. szám.

A nagyközönség szíves tudomására hozom, hogy a legmodernebb amerikai gépekkel felszerelt, villanyerőre berendezett

gyors cipő-talpalo vállalatot

létesítettem, hol elvállalok tökéletes és tartós kivitelben mindennemű cipők készítését. Mértékutáni megrendelések 1 napon belül. — Talpalások 10 perc alatt készülnek, melyek megvárhatók.

ÁRAK:

Férfi varrott talpalás sarokkal	— — — — —	K. 3-50
Női	— — — — —	K. 3-—
Férfi szeges	— — — — —	K. 2-60
Női	— — — — —	K. 2-20
Gyermekek	— — — — —	K. 1-80

Felvételek a legolcsóbb árban. — Előre biztosítom igen tisztelt rendelőmet, hogy a legszolidabb munkát legjobb anyagból nyújtom, melyért szavatosságot vállalom.

Szíves pártfogást kér

5167

FREIFELD, tulajdonos.

Cipéssz urak figyelmébe ajánlom ráma-varrógépemet, mellyel új cipők és talpalások körülvarrását elvállalom.

115/2—1912. V. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság fenti számú végzése által Burza Testvérek aradi cég végrehajtató javára 400 korona tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 2240 koronára becsült gépeket, sorvetőgépet és butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak.

Ezen árverés Steinitzer N. cég 144 korona 89 fillér és Rigler József 1000 korona követelése és jár. erejéig is e rendeltetik.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Varjassy József-utca 18. sz. a. leendő eszközlésére 1912. évi augusztus hó 23-ik napjának délután 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladottnak fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1912. évi augusztus hó 10. napján.

Györffy Arnold,
bíró, végrehajtó.

5365

Gazdasági írnok

kerestetik nagyobb gazdaság részére, ki köteles az irodai teendőkön kívül még a magtár és raktárakat kezelni, továbbá a műhelyeket ellenőrizni. Nőtlen egyének, kik a magyar, német nyelvet szóban és írásban, a román nyelvet szóban bírják, küldjék be pályázatukat, bizonyítvány másolataival, melyek vissza nem küldetnek

a Monyoró-Repszegi uradalom

tisztartóságához 5216

Monyoróra u. p. Bokszeg Aradm.

Üzlet áthelyezés!

KÉSMÁRKY ISTVÁN
I. osztályú polgári temetkezési vállalat Boros Beni-tér 3. szám.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom hogy temetkezési vállalatomat Deák Ferenc-utca 8. sz. alól

Boros Beni-tér 3. szám alá

(Széchenyi gözmalommal szembe) helyeztem át. — Elvállalok I. gfigyelmesebb kiszolgálás mellett minden kivitelű temetést, sír áthelyezést, hullaszállítás legmérsékeltbb árakban. — Szíves további pártfogást kér teljes tisztelettel:

Késmárky István.

5121.

Wajdits György

gyógyszertára

Arad, Kápolna- és Lipót-u. sarkán.

Felhívom a nagyszerű hölgyközönség szíves figyelmét az általam specialisan készített ártalmatlan

„Turul” arckenőcs és puderre, melynek rövid használata meglepő.

Egy tégly „Turul” arckenőcs 1 korona.

Egy doboz „Turul” Poudre 1 korona 20 fillér.

Egy doboz „Turul” szappan 70 fillér.

Mindenféle bel- és külföldi speciális gyógy- és kötszerek nagy választékban kaphatók. 6581

Új női kalap divatterem.

Igen tisztelt ismerőseimet és a hölgyközönséget értesítem, hogy Arad, Deák Ferenc-utca 4. sz. alatt szeptember hó első napjain egy modernül berendezett

női kalap divatüzletet

nyitok, hol állandóan nagyválasztéku raktárt tartok minden kivitelű eredeti bécsi, párisi őszi és téli módjanságokból feltűnő olcsó árakban. E téren több éven át szerzett szakismeretem biztosíték, hogy nagyra-becsült vevőim igényeit mindenkor legjobban kielégítem. **Üzletelvem: szolid és figyelmes kiszolgálás.** Átalakításokat legbizalmasabban modell után készítek. Gyászkalapokat azonnal elkészíttetnek. Szíves pártfogást kérek, teljes tisztelettel

5261

Kenderessy Lászlóné.

YOGHURT.

DR. FLORIS A. a kiváló fővárosi orvos és író a következőket írja „MIKEPÉLEHETÜNK HOSSZÚLELETŐK” című művében.

A Yoghurt leghatalmasabb ellenfele a bél baktériumoknak, csökkentli szabályozza egyensúlyát a bélben való rothadást.

A vértetacsokkát jótékony munkáját fokozza, gyenge savi hatásánál fogva nagy segítségére van a gyomornak az emésztésben.

Ez az oka annak, hogy ez az étel legkönnyebben emészthető, mert a gyomorsavval egyesülve hatalmasan pusztítja a baktériumokat, így a táplálék felszívódását is rohamosan elősegíti.

A vérben felszívódott és átalakult Yoghurt ezenkívül azt a legüdvösebb, leghasznosabb és számunkra leghasznosabb munkáját is fejtí ki, hogy a véredényekben lerakódott vékony mészréteget úgy a vastagabb mint a vékonyabb hajszáledényekben parányi szemcsékre oldja fel.

Az orvosi tudomány jeles elajánlják, mint egyetlen biztos szert, amely megóvjá a szervezetet a kora megöregedéstől s amely meghosszabbítja az életet.

Ajánlják gyomor és bél rendetlenségeknél, elerőtlenedett, lesoványodott vérszegény betegeknek rossz emésztés és vérszegénység stb. ellen.

Egy üveg ára 20 fill. Naponta friss készítmény kapható

FÖLDES KELEMENNÉL

ARAD.

1505

Ezen rovatban minden sz. egy-
meri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útjánvalyon küldendők — a melyben a melyek elír — vagy levélbéli megkeresések. Tudakozódni a hirdetés árát mindenkor küldendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, és esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint eszméltetik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a közlésben előbuzással jelszavak. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatali kiválasztás díjával megismerked. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

HÁZASÁG.

Gazdag brazilai h. egy
serfőzőtulajdonosnő, egyedül álló
gyermektelen özvegy, szép és derék,
gyorsan házasságra lépne egészsé-
ges, jelleme em. rrel. akár vagyon-
talannal is. Fides Berlin 18. 5223

LEVELEZÉS.

Állandó
ismeretséget kötne középkori va-
gyonos áll. hi. atalnak, vagyons-
gyermektelen magános urnő el,
aki olyk r Szeged e is jöhetne szó-
rakozás céljából. Teljes című leve-
lét „Válalkozom” jellegre a
kiadóhivatalba. 5362

Gumi cikkek
gyfomabb minőségben Vojtek és
Weisz Arad. 1-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Egy ügyes
házi varrónő szer. ny feltételek
mellett házhoz ajánkozik. Cím a
kiadóhivatalban. 5335

Kereskedelmi
érettségit végzett 18 éves ifju,
gabonakereskedésben teljesen jár-
tas, alkalmazást keres. — Cím a
kiadóhivatalban. 5372

Democelle frangaise
désire pour le 1-er septembre une
place dans une bonne famille. Pour
tous renseignements s'adresser au
bureau du journal. 5357

Középkori házaspár
házmesteri állást keres. Szőlősy
János Munkácsy-u. 8. 5360

ALKALMAZÁST NYER.

Intelligens
elárúsító, aki a magyar, német
és román nyelvet bírja, felvéte-
tik. Neumann M. ruhatelepén,
Arad. 5093

Keressék
egy fiatal fűszerkereskedő segédet,
lehet leg azonnali belépésre. Hirsch-
mann Ignáz Lippa. 5367

Tanuló
felvétetik Hoffmann Ottó fűszer-
csemege kereskedésében Arad,
Szabadság-tér. 5368

Rőtös és rövidáru
kereskedőség, ki románul is be-
szél, azonnal felvétetik Szegfű Manó
cégnél, Lázár Vilmos-utca. 5246

Kereskedelmi érettségit
végzett fiatal ember gyakornok-
nak felvétetik Pollak József fűszer-
nagykereskedő irodájában. Gya-
korlattal bírók előnyben részesül-
nek. 5296

OKTATÁS.

Gyorsírást
tanítok harminc leckeóra alatt
biztos eredménnyel. Cím a kiadó
hivatalban. 6589

**Könyvelés, levelezés, gép-
és gyorsírást**
délutáni és esteli tanfolyamok szept-
ember elején kezdődnek. kiváló
gyakorlati szakerők vezetése mel-
lett. Együttes és külön tárgyu. ur-
zusok. Kezdőknek és haladóknak.
Méréselt tandíj. Ingyenes állás
közvetítés. Beiratkozni lehet szept-
ember 1-ig minden csütörtökön
és vasárnapon d. e. 9-11 és dél-
után 4-6 ig. Szeptember 1-től
minden nap. Ziffer S., írógép-vállalat
József főherceg-ut 7., I. em. 5207

Szép fogakat
p. ni kell. Legajánlatosabb Vojtek
Weisz Dentolín fogorvosa 1-5251

LAKÁST KERESNEK.

Kerestetik lakás
földszint vagy első emeleten, a
központban, vagy ahhoz közel; 3
utcai szoba, konyha és a hozzá-
tartozó mellékhelyiségekkel, 1912.
november 1-re egy magányos ur ré-
szére. Ajánlatok a kiadóhivatalba
küldendők. 5327

KIADÓ LAKÁS.

Gyermektelen
hivatalnok családnál, egy külön-
bejárati csinos szoba havi 20 ko-
ronáért, kiszolgálással, azonnalra is
kiadó Aulich Lajos-utca 7/a. alatt.

Eötvös-utca 17.
I. em. 4 szobából álló utcai lakás
kiadó. 5359

Egy modern 5 szobás
magánház, közel a Szabadság-
térhez, kiadó. Bővebb értesítést
Abbázia kávéházban. 5198

2 szobás utcai lakás
kiadó Aranykéz-utca 20. szám.

Újonnan átalakított fűtő
két szoba, konyha, minden hozzá-
tartozóval azonnal kiadó. Ugyanott
ket különálló üzlethelység is azon-
nal kiadó. Bővebbet Illics Simon-
nál, Hal-tér 13. szám. 5342

Kiadó
november 1-ére Lipót-utca 10/a sz.
alatt 2 szoba, előszoba, konyha,
vizvezetékkel, nagy kerttel, ma-
gányos udvar. Házber havonta 41
kor. Ajánlott levelekre bővebben
válaszol: özv. Gömöry Józsefné,
Kovács. 5310

Kopott parket
tűkőrfényes lesz, ha azt Vojtek és
Weisz parket-pastájával dörzsöl-
fel. 1-5251

ÜZLETEK.

Panhotan,
egy nagyon jó forgalmu rőtös-
kereskedés előnyös fizetési felté-
telek mellett bizományba, vagy pe-
dig örök áron azonnal áadó. Bő-
vebbet az Aradi Kereskedelmi
Banknál. 5293

Egy jó forgalmu
szatócüzlet azonnal eladó. Cím a
kiadóban. 5356

Üvegezési
és képfertézési munkák Acker-
mann Lipótnál olcsón vállaltat-
nak, Boros Beni-tér 29. 5297

Eladó fűtő
házzal együtt, trafik és korlátlan
italméréssel Engelhardt Mikos Ke-
lemen-utca 40. Ugyanott telkek is
eladók, □ ölenként 5 koronáért.
5304

Vendégház,
nagyközségben, kiadó, esetleg át-
adó. Cím Haagenmacher sörrak-
tár. 5184

Egy igen jó menetelő
szatócüzlet jogokkal, házzal
együtt eladó. Személyesen érde-
lők forduljanak Farkas Ábra-
hámhoz. 5364

INGATLAN.

Tőkebefektetésre
ajánlom 10%-ot jövedelmező, 15
évig adómentes Álmos-utcai (Máv.
fűtőház mellett) bérházaim megvé-
telét. Értekezhetni: Codilla építész
irodájában. József főherceg-ut 19.
szám alatt. 2741

Séga, Kossuth-utca 18a.
számu szőlőskert, terméssel együtt
eladó. 5191

Vágóhid-utca 18.
és Mihály-utca 56. szám alatt jó
karban lévő szőlő eladó, amely
esetleg alkalmas lakóház telkekre
is, ugyancsak eladó a Választó-
utca 38. sz. alatti földszintes és a
Kossuth-utca 40. szám alatti eme-
letes ház. 3999

Házat vennék
a belvárosban, 4-5 szoba, fürdő-
szobából álló magánépületet, kis
udvarral és kerttel. Ajánlatokat e
hó 26 ig a kiadóhivatalba kérek.
Ugyonkők kizárva. 5350

Eladó új ház
15 évig adómentes, Álmos-utca 24.
Áll két 1 szobás udvari, egy 2
szobás utcai lakásból. Vasuti al-
kalmazottak részére kitűnő hely.
Tudakozódni lehet a tulajdonosá-
val ligeti-tő. 5300

Racóczy-utca

26. számu 4 sz. b. magános ház
parkirozott udvarral eladó. Bőv b-
bet ugyanott. 5361

Világoson,

egy szép fekvésű termő szőlő, hely-
ben a főtérhez egészen közel egy
ház eladó. Bővebbet a kiadóban. 2331

Szőlőmely

(Heurwurm) ellen legbiztosabban
mentheti szőlőtermését 1 1/2%-os
„Tabicotin Emulsió Vojtek” parme-
tezesével Vojtek és Weisz. 1-5251

KÜLÖNFÉLE.

Virágok és rózsák

élősdiei és bolhái ellen használjon
20%-os „Tabicotin Emulsió Vojtek.”
Siker biztosítva. Vojtek és Weisz,
Arad. 1-5251

Jó családból való

iskolás gyermek- ket a közlőgő
tanévre teljes ellátás és családi
felügyelet mellett, esetleg zongora-
hasznalattal és oktatással elvál-
lalok. Horovitz Samuné, Eötvös-
utca 17. 5061

Egy fedett szin,

mely raktárnak igen alkalmas,
azonnal kiadó. Értekezhetni Bácskai
fűszerüzletében Kossuth-u. 4. 5245

Intelligens

izr. család 2-3 iskolás fiút tel-
jes ellátásra elfogad. Bővebbet a
kiadóhivatalban. 5350

2-3 lakóház

uri családnál teljes ellátást nyer-
het, kellő gondozás mellett. Tő-
köly-tér 2b. 5355

Középkorai tanulók

teljes ellátásra felvétetnek Eötvös-
utca 17. szám földszint. Kapuval
szemben. 5358

A jövő labdaévbem

egy jóerkölcsű középiskolai tanulót
teljes ellátásra elfogadna Miskovits
István kic. sőtárnok családja, Thő-
köly-tér 5. 5326

Egy nagy piacelhelyiség

kiadó Deák Ferencz-utca 7. sz. a.,
műhelynek, vagy raktárnak. 5092

Kerti vetemények

saláta, káposzta bolhái és élősdiei
ellen legbiztosabb a 20%-os „Tabi-
cotin Emulsió Vojtek”. Vojtek és
Weisz Arad. 1-5251

Legkellemebb

és legpompásabb zamatu üdítő
italt készíttük a Földes gyógyszer-
tár által hozott Citronellel. Néki-
lőzhetetlen hűsítő, üdítő, szomjusá-
got csillapító szer, különösen
ajánlható ott, hol jó ivó víz ren-
delkezésre nem áll. A legrosszabb
ivó vizet is sterilizálja. Egy adag
6 fillér. 1224

Andrássy-tér 20. sz. Fischer Eliz-palota

A Budapesti Csipke Aruház fiók üzlete.

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Elegáns 3 sz. ba

jó karban lévő, rendkívül finom
butor eladó. Cim a kiadóhiva-
talan. 5255

Glafey Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és
szagtalan, egyben melegen tart-
ható a gyermek részére a tej vagy
tea. Kapható Aradon, Éles Armin,
Fejér Gyula, Török Andor és Társa,
Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr
Gusztáv cégeknél. Battonya: Gel-
ler Samu, Pecska: Lusztig Ernő 5014

Valódi

Johan Maria Farina kölni víz fő-
raktára Róna Jenő cég, Andrássy-
tér 18., ugyszintén divat hajtók
és francia gummi különlegesség
nagy raktára. Városi és megyei
telefon 233. 3291

2 korona

100 kg. fűrészelt, aprított, száraz
gyufa. Kemény hulladék fa fél-
székbe tömören rakva 10 korona.
Dengl fatelepen Kussuth-utca vé-
gén. 5363

4-6 katasztrális hold

jó szőlőt óhajtának venni a hegyal-
ján, lehetőleg alacsony fekvéssel.
Csakis tulajdonosok irjanak. Szil-
bereisz Béla Seprős. 5869

Használt és új

tankönyvek, papír és írószerek leg-
előnyösebben szerezhetők be Pich-
ler Sándor könyv és papirkeres-
kedésében Arad, Szabadság-tér
1. szám. 5311

Benzin locomobil

12 HP. teljesen jó karban, jótál-
lás mellett jutányos árban és ked-
vező feltételek mellett, azonnal
eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt
Vostinar Istvánné cég Világos. 4351

Nappal elegáns fotel

éjjel kényelmes ágy, a szab. Szop-
per-zsölye kapható, már 105 ko-
ronától kezdve, továbbá divánok,
ottománok I. és III. részű matra-
cok, összecsukható vaságyak, gyer-
mek-ágyak, levarott szalmazsákok
legelőssőbb bevásárlási forrása
Reiner J. Gyula kárpitos és disz-
tőnél. Lázár Vilmos-utca 1-2. sz.
4336

Vanillon

egy zacskó ára 10 fillér, teljesen
pótol egy rud legfinomabb vani-
liát, alkalmazása azonban sokkal
egyszerűbb és sokkal kiadóbb.
Pótló-por Baking Powder, finom
szőlő készítéséhez. Németország-
ban, Angliában és Franciaország-
ban nem élesztőt, hanem Baking
Powdert használnak. Egy zacskó
ára 10 fillér. Földes Kelemen
Gyógyszertára Arad. 1224

Zálogház-

ból arany, ezüst és ékszerek

Farkas Streicher J. cégnél

Arad, Tökölly-tér 1. sz. 1821

Taxameteros

Bér-autók

Telefonszám
816

2881

Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

2564-1912. tkvi szám.

Hirdetmény.

A nagyhalmágyi kir. járásbíró-
ság mint telekkönyvi hatóság Kö-
rösdombro községi telekkönyvét
birtokszabályozás következtében
átalakította és ezzel egyidejűleg
azokra az ingatlanokra nézve, me-
lyekre az 1886. évi XXIX., az 1889.
évi XXXVIII. és az 1891. évi
XVI. t.-cikk a tényleges birto-
kos tulajdonjogának bejegyzését
rendelik, az 1892. évi XXIX.
t.-cikkben szabályozott eljárást a
telekkönyvi bejegyzések helyesbi-
tésével kapcsolatosan foganatosí-
totta.

Ezt azon felhívással teszi közzé,
hogy:

1. mindazok, kik az 1886. évi
XXIX. t.-c. 15. és 17. §-ai alap-
ján, ideértve a szabályoknak az
1889. évi XXXVIII. t.-c. 5. és 6.
§-aiban és az 1891. évi XVI. t.-c.
15. §. a) pontjában foglalt kiegészíté-
seit is, valamint az 1889. évi
XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891.
évi XVI. t.-c. 15. §. b) pontja
alapján eszközölt bejegyzések, vagy
az 1886. évi XXIX. t.-c. 22. §-a
alapján történt törölések érvényte-
lenségét kimutatják, e végből tör-
lési keresetüket hat hónap alatt,
vagyis 1913. évi február hó 28. nap-
jáig bezárólag a telekkönyvi ha-
tósághoz nyújtják be, mert az
ezen meg nem hosszabbítható zá-
ros határidő eltelté után indított
törlési kereset annak a harmadik
személynek, aki időközben nyil-

vánkönyvi jogot szerzett, hátrá-
nyára nem szolgálhat;

2. mindazok, akik az 1886.
évi XXIX. t.-c. 16. és 18. §-ának
eseteiben, — ideértve ez utóbbi
szakaszának az 1889. évi XXXVIII.
t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt ki-
egészítéseit is, — a tényleges bir-
tokos tulajdonjogának bejegyzése
ellenében ellentmondással élni ki-
válnak, írásbeli ellentmondásukat
hat hónap alatt, vagyis 1913. évi
február hó 28. napjáig bezárólag a
telekkönyvi hatósághoz nyújtják
be, mert ezen meg nem hos-
zabbítható záros határidő eltelté után
ellentmondásuk többé figyelembe
véve nem lesz;

3. mindazok, akik a telek-
könyvi átalakítás tárgyában tett
intézkedések által, nemkülönben
azok, akik az 1. és 2. pontban
körülírt eseteken kívül az 1892.
évi XXIX. t.-c. szerinti eljárás és
az ennek folyamán történt bejegy-
zések által előbb nyert nyilván-
könyvi jogait bármely irányban
sértve vélik, ideértve azokat is,
akik a tulajdonjog arányának az
1889. évi XXXVIII. t.-c. 16. §-a
alapján történt bejegyzését sérel-
mesnek találják, e tekintetben
felszólalásukat hat hónap alatt,
vagyis 1913. évi február hó 28.
napjáig bezárólag nyújtják be, mert
ezen meg nem hosszabbítható zá-
ros határidő elmúltá után az át-
alakításkor közbejött téves beve-
zetésből származó bármilyen ígé-
nyeket jóhiszemű harmadik sze-
mélyek irányában többé nem ér-
vényesíthetik, az említett bejegy-
zéseket pedig csak a törvény ren-
des útján és csak az időközben
nyilvánkönyvi jogokat szerzett
harmadik személyek jogainak sé-
relme nélkül támadhatják meg

Együttal figyelmezteti azon fe-
leket, akik a hitelesítő-bizottság-
nak eredeti okiratokat adtak át,
hogy amennyiben azokhoz egy-
szerű másolatokat is csatoltak,
vagy ilyeneket pótlólag benyújta-
nak, az eredetieket a telekkönyvi
hatóságnál átvehetik.

Nagyhalmágy, 1912. augusztus
hó 8-án.

Dr. Széll Lajos, s. k.
kir. aljárásbíró.

5353

2178-912. szám.

Pályázati hirdetmény.

Ugy az irnok, mint a gyakornok jegyzői tanfolyamra fel-
vétetvén, mindkét állásra pályázatot hirdetek.

Irnok évi fizetése 800 korona, gyakornoké — ki adóvégre-
hajtó is — 720 korona, adóvégrehajtások alkalmával 6 korona
napidíj, marhalevelek kiállítására és átirásáért darabonként 2
fillér, az illető által végzett magánjövetelemből $\frac{1}{4}$ rész. Irnok
— ha a közgyámi teendőket ellátja — évi 200 korona díja-
zást élvez.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állás valamelyikére ref-
lektálnak, hogy eredeti, vagy hitelesített okmányaikat hozzám
folyó hó 31-éig nyújtják be.

Józan élet, szorgalom, kifogástalan társadalmi élet és
román nyelv bírása megkívántatik.

Tótvárad, 1912. augusztus 15.

Tomutia Vazul
körjegyző.

A hölgyközönség figyelmébe ajánlja az őszi idényre

ujdonságokkal felszerelt raktárát. Női-, férfi- és gyer-

mek harisnyák, schállok, válkendők, selymek, csip-

kék, szalagok, keztyűk és az összes szabó kellékek.

2811

Villanyvi agitást

csengő és motorberende-
zéseket, csillárokkal együtt
olcsón szerel és szállít

1881

Kalmár

Salacz-utca.

Jó egészségesnek
tartására használjon mindenki

Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legbiztosabb fájdalom-
csillapító gyógyszer. Has-
társa gyors és biztos.
1 üveg utasítással 40 fillér.
12 üveg franco K 480. Kapható
kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárban

ARAD, BOKOS BÉNY-TÉR.

Izr. Fiuinternátus

Arad, Chorin Áron-utca 1.

Modernül berendezett intézet.

Felvez

rendes és magántanulókat

Gondos, családias, vallásos ne-
velés és szigorú felügyelet.
Zongora használat.

5003

Prospektust készséggel küld
az igazgatóság. Telefon 903.

Fontos a dohányzóknak!

Dr. Brans-féle nikotin fogó,
egészségóvó vattával készül

a „Sanitas“

francia szivarkahüvely.

Egyedüli elárusító

őzv. Hammerschlag Lipótné

dohánytőzsdéje

5873

ARAD, Andrássy-tér 15. szám.

V.ág Kálmán

Építész- és építőmester,

elvállalja magán- és bérházak, valamint nyaralók stíluszerű tervezését, művezetését felépítését és leszámolását, ugyancsak gazdasági épületek silos beton és vas-beton munkák szakszerű elkészítését. — Iroda és ács-telep

Arad, Erzsébet királyné-körút 59.
Telefon szám 65.

Alkalmi vétel és eladások

Ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Órász és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédlék

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereételnek.
Telefon 438. Telefon 488.

Minden nedves helyiség szárazzá tehető WATPROOFFAL

a legtökéletesebb talajvizszigetelő, falazatszárító és homlokzat-**A WATPROOF** minőségét bizonyítja az alábbi elismerő levél.

T.

WATPROOF talajvizszigetelő, falazatszárító és homlokzatvédő vállalat

Budapest

VII. Nagymező utca. 35.

Nedves pincénket, amelyet magasan álló talajviz miatt nem tudtunk értékesíteni, sikerült Önöknek „WATPROOF” telítő szerükkel annyira elszigetelni, hogy ma ugyanazon pincét teljesen száraz állapotban bírjuk és abban technikai cikkeket tartunk állandóan beraktározva.

Megelégedésünket nyilvánítandó, egyben felhívjuk Önöket ajánlattételre, hogy ugyancsak egy másik pincehelyiségünket vízmentesen elszigeteljék, amelyben telefonközpontot akarunk létesíteni és nem kételkedünk, hogy rendszerükkel képesek lesznek ezen helyiségeket is rendelkezésünkre átadása esetén oly módon szárazzá tenni, hogy ilyen érzékeny természetű műszer is, azok ártalma nélkül ott állandóan elhelyezhetők lesznek.

Kiváló tisztelettel

HAZAI GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
(Sangerhausen-Eisele.)

6651

Minden munkáért garantiát vállalunk.
A leggyorsabb és egyedül biztos legolcsóbb eljárás.
Telefon: 721. szám. Prospektus ingyen.

Szakszerű felvilágosítással szolgál:

FABIAN JÓZSEF

építész és építőmester ARADON, a „WATPROOF” egyedárusítója.

Legolcsóbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Boros Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

ferfi-, női- és gyermek-cipő raktáramat, hol állandóan dus választékot tartok mindennemű legdiva osabb és legtarisabb cipők-ből legolcsóbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel

Czernóczky Imre,
uri- és női cipész.

A mesterdalnok...

Cipőm szép és tökéletes,
Benne járni élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van 6734



kaucsuk-sarok.

SÜRGÖNY!

Olesó árak!
Mesés árú!
Óriási választék!

Tisztelettel értesítem Arad és vidéke vevőközönségét, hogy
cipő-, kalap- és uri divat áruházamat,
egy modern kész
férfi-, fiu- és gyermek-ruha

: osztálylyal bővítettem ki. :
Kérem a n. é. közönséget, hogy ezen új vállalkozásomban, mint eddig is támogatni szíveskedjenek, ez alkalommal is főtörévésem lesz, hogy nagyrabecsült vevőim igényeit mindenkor legjobban kielégítsem. Teljes tisztelettel 5257

Korányi Jenő

cipő-, kalap-, uri divat- és ruha nagyáruház
Arad, Szabadság-tér 3. szám.
Telefon 795. : : Telefon 795.

Szerezze be szükségletét egy helyen, sok időt és pénzt takarít meg!

Ha pénzének nem el-
lensége, úgy okvetlen
győződjék meg.

Remek szabás!
Pénzmegtakarítás!